

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ
ПОСІБНИК**

**ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ»**

**(галузь знань 08 «Право»
спеціальність 081 «Право»
ступінь «Магістр»)**

Харків
2024

Навчально-методичний посібник для практичних занять та самостійної роботи з початкової дисципліни «Електронне урядування» (ступінь «Магістр» спеціальність 081 «Право») / С. Г. Серьогіна, О. Ю. Лялюк. Х.: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2024. 66 с.

Укладачі: С.Г. Серьогіна, С.В. Болдирєв, О. Ю. Лялюк, М.О. Петришина, А.С. Чиркін, А.О. Муртіщева.

*Рекомендовано до видання кафедрою державного будівництва
університету (протокол № 14 від 18.03.2024).*

1. В С Т У П

Навчальна дисципліна «Електронне урядування» розрахована на отримання студентами знань про правове регулювання, практику й проблеми організації та здійснення електронного урядування органами державної влади та місцевого самоврядування в Україні.

Головна мета курсу полягає у формуванні системи теоретичних і прикладних знань, а також цілісного уявлення про сутність, сучасне правове регулювання і практику організації електронного урядування в органах державної влади та органах місцевого самоврядування; активізація аналітичної діяльності здобувачів вищої освіти, розвиток умінь і навичок по застосуванню законодавства й практики здійснення електронного урядування.

Матеріал курсу передбачає поглиблене вивчення питань щодо інформаційно-комунікаційних технологій в діяльності держави та місцевого самоврядування, поняття, видів, принципів та правового регулювання електронного урядування, сутності електронної держави як сучасної форми організації управління суспільством, державної політики у сфері електронного урядування в Україні, зарубіжного досвіду організації електронного урядування та електронної демократії, порядку здійснення електронного урядування Верховною Радою України (електронний парламентаризм), Президентом України, Урядом, органами судової влади, органами місцевого самоврядування тощо, електронних муніципальних послуг, їх поняття, видів та порядку надання, електронної участі громадян в місцевому самоврядуванні.

Вивчення цих питань планується за допомогою комплексного опрацювання спеціальної літератури, нормативно-правових актів та практики діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування України.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Електронне урядування» набувачі освітньої послуги повинні:

знати і розуміти засади організації та здійснення електронного урядування органами державної влади та місцевого самоврядування.

вміти використовувати набуті знання на практиці щодо організації та здійснення електронного урядування органами державної влади та місцевого самоврядування.

2. ЗАГАЛЬНИЙ РОЗРАХУНОК ГОДИН ЛЕКЦІЙ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Тема	Всього годин	у тому числі		
			Лекції	Практич ні заняття	Самостій на робота
Модуль 1. Загальні засади електронного урядування в органах державної влади та місцевого самоврядування.					
1.	Інформаційно-комунікаційні технології в діяльності держави та місцевого самоврядування	12	2	2	8
2.	Правове регулювання електронного урядування, його поняття, система та принципи.	12	2	2	8
3.	Електронна держава як сучасна форма організації управління суспільством та державна політика у сфері електронного урядування в Україні.	12	2	2	8
4.	Зарубіжний досвід організації електронного урядування й електронної демократії та його значення для України	12	2	2	8
Модуль 2. Електронне урядування в органах державної влади					
5.	Порядок здійснення електронного урядування Верховною Радою України (електронний парламентаризм)	12	2	2	8
6.	Механізм електронного урядування в діяльності Президента України та в органах державної виконавчої влади.	12	2	2	8
7.	Механізм електронного урядування в органах судової влади	12	2	2	8
Модуль 3. Електронне урядування в системі місцевого самоврядування.					
8.	Роль органів місцевого самоврядування у здійсненні електронного урядування.	12	2	2	8
9.	Місцеві ради та їх виконавчі органи в механізмі здійснення електронного урядування на місцевому рівні	12	2	2	8

10.	Електронна участь населення у здійсненні місцевого самоврядування.	12	2	2	8
Усього		120	20	20	80

3. Програма навчальної дисципліни

«Електронне урядування»

Модуль 1. Загальні засади електронного урядування в органах державної влади та місцевого самоврядування.

Тема 1. Інформаційно-комунікаційні технології в діяльності держави та місцевого самоврядування.

Поняття інформаційно-комунікаційних технологій. Правове регулювання інформатизації та транспарентності в діяльності держави та місцевого самоврядування. Місце інформаційно-комунікаційних технологій у сучасному розвитку суспільства. Роль інформаційно-комунікаційних технологій в діяльності держави та місцевого самоврядування. Інформація як основний об'єкт реалізації інформаційно-комунікаційних технологій. Форми створення, одержання, доступу, зберігання, передачі та зміни інформації. Порядок використання інформаційно-комунікаційних технологій. Стандарти інформаційно-комунікаційних технологій. Проблеми впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в управління державою.

Тема 2. Правове регулювання електронного урядування, його поняття, система та принципи.

Конституційні засади електронного урядування в Україні. Законодавче регулювання електронного урядування в Україні. Роль Закону «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007 – 2015 рр.» в становленні електронного урядування в Україні та «Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні». Роль КМУ в розвитку електронного урядування. Концепція розвитку електронного урядування та її значення для держави. Меморандум про взаєморозуміння між Генеральним Директоратом з питань інформаційного суспільства Європейської Комісії та Державним комітетом зв'язку та інформатизації України щодо розвитку інформаційного суспільства.

Поняття електронного урядування. Інструменти е-урядування (Інтернет речей, хмарна інфраструктура, Blockchain, Mobile ID, shareding economy, просування методики опрацювання даних великих обсягів (Big Data) та ін.). Види систем (складових) електронного урядування.

Поняття та види принципів електронного урядування. Принцип єдиного вікна (“one-stop-shop”). Принцип єдиноразової реєстрації документа. Принцип

скорочення часу руху документів і підвищення оперативності їх виконання. Безперервність руху документа. Розвинена система звітності по різних статусах і атрибутах документів.

Тема 3. Електронна держава як сучасна форма організації управління суспільством та державна політика у сфері електронного урядування в Україні.

Поняття електронної держави та її основні функції. Місія електронної держави. Механізм здійснення електронної держави.

Роль Верховної Ради України, Президента України та Кабінету Міністрів України у правовому забезпеченні процесу електронного урядування. Центральні органи виконавчої влади, що виробляють та реалізують державну політику у сфері електронного урядування. Напрямки забезпечення ефективності електронної держави.

Основні напрямки державної політики у сфері електронного урядування. Удосконалення правового регулювання питань становлення й розвитку електронного урядування. Забезпечення постійного і безперешкодного застосування інформаційно-комунікаційних технологій в державі. Формування та запровадження нових інформаційно-пошукових та інформаційно-аналітичних систем, веб-порталів.

Тема 4. Зарубіжний досвід організації електронного урядування й електронної демократії та його значення для України

Роль Європейського Союзу у створенні правового базису регулювання інформаційного суспільства. Єдиний цифровий ринок ЄС (EU Digital Single Market Strategy).

Окінавська хартія глобального інформаційного суспільства 2000 р., Женевська декларація «Принципи побудови інформаційного суспільства» 2003 р. та Туніське зобов'язання «Другий етап усесвітнього саміту з питань інформаційного суспільства» 2005 р., Декларація про європейську політику у галузі нових інформаційних технологій, прийнята Комітетом міністрів Ради Європи 1999 р., Директива Європейського парламенту «Про систему електронних підписів, що застосовуються в межах Співтовариства» 1999 р., Типовий закон ЮНІСІТРАЛ «Про електронні підписи», прийнятий Комісією ООН у 2001 р., Рекомендація Комітету Міністрів Ради Європи (2004) з питань е-урядування, прийнята у 2014 р.

Основні напрямки розвитку електронного урядування відповідно до Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони.

Європейська практика розвитку електронного парламенту, уряду та інших елементів електронної держави. Європейська практика функціонування електронного суду. Індекс розвитку інформаційно-комунікаційних технологій в країнах світу та критерії його підрахунку.

Модуль 2. Електронне урядування в органах державної влади.

Тема 5. Порядок здійснення електронного урядування Верховною Радою України (електронний парламентаризм).

Сутність електронного парламентаризму. Хмарна архітектура електронного парламенту. Принципи діяльності електронного парламенту. Напрямки впровадження електронного парламентаризму.

Електронізація роботи народних депутатів. Електронні системи участі в сесіях (електронна зала пленарних засідань, інтегрована база даних законотворчого процесу). Електронні засоби організації роботи народних депутатів в органах Верховної Ради України (електронний комітет, електронна Погоджувальна рада). Електронні системи роботи з виборцями (електронна приймальня народного депутата). Електронні форми здійснення депутатського контролю.

Інформаційно-комунікаційні технології законодавчої роботи парламенту. Інформаційно-комунікаційні технології в процесі планування роботи Верховної Ради України. Технологічний напрям діяльності електронного парламенту.

Електронізація представницьких та контрольних функцій парламенту. Електронний документообіг парламентських документів. Запровадження стандартів відкритих документів в систему електронного документообігу.

Забезпечення електронізації комунікаційних механізмів парламенту (соціальні мережі, сайти тощо). Полегшення доступу інститутів громадянського суспільства до парламентської інформації. Електронні засоби міжпарламентської взаємодії.

Тема 6. Механізм електронного урядування в діяльності Президента України та в органах державної виконавчої влади.

Роль інституту Президента в забезпеченні упровадження електронного урядування в Україні. Особливості здійснення «електронного президента». Офіційне інтернет-представництво Президента України та його основні функції. Електронні петиції Президенту України. Електронний документообіг в Офісі Президента та інших консультативно-дорадчих органах Президента України. Основні напрямки удосконалення функціонування «електронного Президента».

Поняття та зміст електронного урядування в органах виконавчої влади. Технологічні принципи організації та функціонування електронного уряду. Рівні реалізації електронного урядування органами виконавчої влади. Автоматизація відносин і документообігу між відомствами. Електронне управління роботою державного апарату. Форми електронної координації діяльності регіональних управлінь і територіальних підрозділів. Електронне діловодство. Організація зворотного зв'язку з громадянами. «Держава у смартфоні» та її значення для розвитку електронного урядування. Відносини уряду з чиновниками та службовцями. Автоматизація процесів співпраці урядової системи зі службовцями, чиновниками, консультантами на місцях.

Відносини державних органів і бізнесу. Автоматизація податкових виплат, проведення електронних тендерів на постачання продукції тощо.

Тема 7. Механізм електронного урядування в органах судової влади.

Концепція галузевої програми інформатизації судів загальної юрисдикції, інших органів та установ судової системи. Поняття «електронний суд». Принципи організації електронного судочинства (підвищення відкритості та доступності судочинства, загальна ефективність та прискорення судових процедур, ускладнення корумпованості тощо). Переваги та недоліки електронної системи судочинства. Напрямки та форми автоматизації судових процедур.

Електронний судовий документообіг (електронне заповнення позовних документів, електронні запити та надання електронних копій), електронний документ, дос'є, електронні справи, електронні платежі, електронний розпорядок, електронне повідомлення тощо.

Забезпечення оперативної комунікації з учасниками процесу (економія часу на повідомлення, витрат на друк документів тощо), отримання консультації стосовно інформації та документів, що використовуються в процесі судочинства.

Проведення судових засідань в електронній формі, технічний порядок їх організації.

Взаємодія державних органів при здійсненні електронного судочинства. Комп'ютерні програми для забезпечення електронного суду та особливості захисту інформації. Організаційно-технічна база «Єдина судова інформаційна система». Перспективи подальшого розвитку електронного судочинства.

Модуль 3. Електронне урядування в системі місцевого самоврядування.

Тема 8. Роль органів місцевого самоврядування у здійсненні електронного урядування.

Правові основи здійснення електронного урядування в системі місцевого самоврядування. Форми електронного урядування в системі місцевого самоврядування. Участь органів місцевого самоврядування у нормативно-правовому регулюванні електронного урядування.

Основні напрямки удосконалення електронного урядування в системі місцевого самоврядування. Проблеми організаційного й кадрового потенціалу та технічної інфраструктури. Проблеми інформаційної наповненості офіційних веб-сайтів. Проблеми використання інструментів електронної участі. Проблеми доступу до публічної інформації у формі відкритих даних. Проблеми доступу до адміністративних послуг в електронній формі.

Тема 9. Місцеві ради та їх виконавчі органи в механізмі здійснення електронного урядування на місцевому рівні.

Місце місцевої ради в системі місцевого самоврядування України. Правове регулювання компетенції місцевих рад та електронні форми її

реалізації. за допомогою Роль інформаційно-комунікаційних технологій в забезпеченні організаційних та правових форм роботи місцевої ради. Значення регламенту місцевої ради та статуту територіальної громади в регулюванні відносин у сфері електронного урядування. Електронні форми взаємодії місцевої ради з членами територіальної громади. Подання петицій на веб-порталах рад і одержання відповідей громадян за допомогою електронної пошти. Он-лайн трансляція та запис сесій ради. Автоматизація документообігу в місцевих радах та їх структурних підрозділах. Електронні форми фінансової звітності та фінансового контролю місцевих рад.

Система виконавчих органів місцевих рад та порядок здійснення їх повноважень. Проблеми автоматизації процесу здійснення повноважень виконавчими органами місцевих рад. Форми електронного урядування виконавчих органів місцевих рад. Запровадження електронних карток для членів територіальних громад. Електронний запис на особистий прийом сільським, селищним, міським головою. Електронний запис до ЦНАПу. Подання електронних звернень до виконавчих органів місцевих рад.

Тема 10. Електронна участь населення у здійсненні місцевого самоврядування.

Сутність електронної демократії. Електронні форми демократії участі у здійсненні місцевого самоврядування. Електронні інструменти залучення членів територіальних громад та підтримки громадських ініціатив у сфері місцевого самоврядування.

Електронні муніципальні послуги, їх поняття та види та порядок надання. Модернізація публічних послуг та розвиток взаємодії місцевого самоврядування, громадян і бізнесу за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій.

4. ПЛАНИ ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1.

Інформаційно-комунікаційні технології в діяльності держави та місцевого самоврядування.

Основні питання

1. Поняття та правове регулювання інформаційно-комунікаційних технологій в діяльності держави та місцевого самоврядування.
2. Роль інформаційно-комунікаційних технологій в діяльності держави та місцевого самоврядування.
3. Інформація як основний об'єкт реалізації інформаційно-комунікаційних технологій та її форми.
4. Порядок використання інформаційно-комунікаційних технологій.
5. Проблеми впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в управління державою.

Список нормативно-правових актів та літератури

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Відом. Верхов. Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Закон України «Про інформацію» від 02.10.1992 № 2657-XII. Відом. Верхов. Ради України. 1992. № 48. ст.650
3. Закон України «Про науково-технічну інформацію» від 25.06.1993 № 3322-XII. Відом. Верхов. Ради України. 1993. № 33. ст.345.
4. Закон України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки» від 09.01.2007 № 537-V. Відом. Верхов. Ради України. 2007. № 12. ст.102.
5. Закон України «Про Національну програму інформатизації» від 01.12.2022 № 2807-IX. Офіційний вісник України офіційне видання. 2023. № 2. стор. 132.
6. Закон України «Про телекомунікації» від 18.11.2003 № 1280-IV. Відом. Верхов. Ради України. 2004. № 12. ст.155
7. Закон України «Про захист персональних даних» від 01.06.2010 № 2297-VI. Відом. Верхов. Ради України. 2010. № 34. ст. 481.
8. Закон України «Про захист інформації в інформаційно-

телекомунікаційних системах» від 05.07.1994 № 80/94-ВР. Відом. Верхов. Ради України. 1994. № 31. ст.286.

9. Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» від 22.05.2003 № 851-IV. Відом. Верхов. Ради України. 2003. № 36. ст.275.

10. Закон України «Про електронні довірчі послуги» від 05.10.2017 № 2155-VIII. Відом. Верхов. Ради України. 2017. № 45. ст.400.

11. Закон України «Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України» від 23.02.2006 № 3475-IV. Відом. Верхов. Ради України. 2006. № 30. ст.258

12. Закон України «Про звернення громадян» від 02.10.1996 № 393/96-ВР. Відом. Верхов. Ради України. 1996. № 47. ст.256

13. Закон України «Про доступ до публічної інформації» від 13.01.2011 № 2939-VI. Відом. Верхов. Ради України. 2011. № 32. ст. 314.

14. Закон України «Про адміністративні послуги» від 06.09.2012 № 5203-VI. Відом. Верхов. Ради України. 2013. № 32. ст.409.

15. Лялюк О.Ю., Науменко А.В. Проблеми правового регулювання електронного урядування у сфері місцевого самоврядування України та зарубіжних країнах. Право і суспільство. – № 1. – 2020. – 69-76

16. Дубов Д.В. Основи електронного урядування. Навчальний посібник / Д.В. Дубов, С.В. Дубова. К.: Центр навчальної літератури, 2012. 176 с.

17. Електронне інформаційне суспільство України: погляд у сьогодення і майбутнє: монографія / [В.М. Фурашев, Д.В. Ланде, О.М. Григор'єв, О.В. Фурашев]. К.: Інжинірін, 2005. 164 с.

18. Transparency and Open Government, Memorandum for the Heads of Executive Departments and Agencies. The White House, 21 Jan 2009. url: http://www.gwu.edu/~nsarchiv/news/20090121/2009_transparency_memo.pdf; http://www.whitehouse.gov/the_press_office/TransparencyandOpenGovernment/.

Завдання 1.

При розгляді електронного звернення від громадянина П. в Кабінеті Міністрів України, програміст, який обслуговує сайт, написав відповідь на звернення і направив його громадянину з офіційного порталу.

Оцініть дії програміста. Які інформаційно-комунікаційні технології застосовуються в процесі роботи КМУ та який механізм їх обслуговування.

Завдання 2.

До реєстру територіальної громади міста М. за один день тижня було внесено більше 1 тисячі нових жителів. Адміністратор реєстру звернув на це увагу та повідомив міського голову, що така ситуація схожа на хакерську атаку, або збої в системі. Міський голова не звернув на це уваги та не вжив жодних заходів.

Оцініть ситуацію, що склалась. Які дії мав вжити міський голова? Які існують механізми захисту інформації в електронних системах управління? Які правові акти необхідно удосконалити, щоб запобігти виникненню подібних ситуацій.

Завдання 3.

Сільська рада уклала угоду з ІТ компанією на розроблення сайту та упровадження через сайт двосторонньої взаємодії з членами територіальної громади. Були запропоновані електронна система звернень, отримання низьких послуг в електронному режимі тощо. На формування такого сайту та його адміністрування було витрачено значні кошти, які становили близько $\frac{1}{4}$ бюджету села. При цьому, в селі не було проведено мережі інтернет, а більшість жителів не мали досвіду використання цифрових технологій.

Оцініть дії сільської ради щодо економності використання бюджетних коштів. Які наслідки можуть наступити для місцевої ради та сільського голови. Запропонуйте раціональний механізм запровадження електронних технологій на рівні сільської громади.

Завдання 4.

Запропнуйте сучасні концептуальні підходи для запровадження та масового поширення інформаційно-комунікаційних технологій. Які чинники необхідно врахувати при запровадженні таких технологій на різних територіальних рівнях ? Результати оформіть у вигляді концепції внесення змін до законодавства.

Завдання 5.

На електронний запит через закриту систему обміну інформацією від органу державної влади щодо громадянина П., який був направлений з метою надання даному громадянину електронної послуги, органом місцевого самоврядування було надано інформацію про місце проживання громадянина, склад його сім'ї, паспортні дані, наявність у нього майна.

Проаналізуйте перелік наданих даних. Які умови надання інформації? Які вимоги до інформації пред'являються законодавством ?

Тема 2.

Правове регулювання електронного урядування, його поняття, система та принципи.

Основні питання

1. Конституційні засади електронного урядування в Україні.
2. Законодавче регулювання електронного урядування в Україні.
3. Роль КМУ в розвитку електронного урядування.
4. Поняття та інструменти електронного урядування. Види систем (складових) електронного урядування.
5. Поняття та види принципів електронного урядування.

Список нормативно-правових актів та літератури

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Відом. Верхов. Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Закон України «Про інформацію» від 02.10.1992 № 2657-XII. Відом.

Верхов. Ради України. 1992. № 48. ст.650

3. Закон України «Про науково-технічну інформацію» від 25.06.1993 № 3322-XII. Відом. Верхов. Ради України. 1993. № 33. ст.345.

4. Закон України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки» від 09.01.2007 № 537-V. Відом. Верхов. Ради України. 2007. № 12. ст.102.

5. Закон України «Про Національну програму інформатизації» від 01.12.2022 № 2807-IX. Офіційний вісник України офіційне видання. 2023. № 2. стор. 132.

6. Закон України «Про телекомунікації» від 18.11.2003 № 1280-IV. Відом. Верхов. Ради України. 2004. № 12. ст.155

7. Закон України «Про захист персональних даних» від 01.06.2010 № 2297-VI. Відом. Верхов. Ради України. 2010. № 34. ст. 481.

8. Закон України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» від 05.07.1994 № 80/94-ВР. Відом. Верхов. Ради України. 1994. № 31. ст.286.

9. Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» від 22.05.2003 № 851-IV. Відом. Верхов. Ради України. 2003. № 36. ст.275.

10. Закон України «Про електронні довірчі послуги» від 05.10.2017 № 2155-VIII. Відом. Верхов. Ради України. 2017. № 45. ст.400.

11. Закон України «Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України» від 23.02.2006 № 3475-IV. Відом. Верхов. Ради України. 2006. № 30. ст.258

12. Закон України «Про звернення громадян» від 02.10.1996 № 393/96-ВР. Відом. Верхов. Ради України. 1996. № 47. ст.256

13. Закон України «Про доступ до публічної інформації» від 13.01.2011 № 2939-VI. Відом. Верхов. Ради України. 2011. № 32. ст. 314.

14. Закон України «Про адміністративні послуги» від 06.09.2012 № 5203-VI. Відом. Верхов. Ради України. 2013. № 32. ст.409.

15. Клімушин П. С. Електронне урядування в інформаційному суспільстві : [монографія] / П. С. Клімушин, А. О. Серенок. Х. : Вид-во ХарРІ НАДУ Магістр, 2010. 312 с.
16. Макаренко Є.А. Європейська інформаційна політика: монографія. К.: Наша культура і наука, 2000. 368 с.
17. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. Київ: ФОП Москаленко О. М., 2017.
18. Коновал В.О. Методологічні засади електронного урядування на місцевому рівні: поняття, принципи, моделі та передумови. Теорія та практика державного управління. 2016. № 2(53). С. 148-156.
19. Міхровська М.С., Чорноус А.Г. Деякі аспекти впровадження електронного урядування в Україні на прикладі досвіду зарубіжних країн. Право і суспільство. 2016. № 2(2). С. 122-127.
20. A Gómez-Pérez, F Ortiz-Rodríguez Boris Villaz'on-Terrazas. Legal ontologies for the Spanish e-government. Conference of the Spanish Association for Artificial Intelligence. Ontology Engineering Group, Laboratorio de Inteligencia Artificial. Facultad de Inform'atica. Universidad Polit'ecnica de Madrid. Spain CAEPIA 2005: Current Topics in Artificial Intelligence pp. 301–310. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/11881216_32

Завдання 1

Оцініть рівень конституційного регулювання питань електронного урядування. Які зміни доцільно внести до Основного Закону України з метою покращення регулювання даних відносин. Сформулюйте та запропонуйте конкретні конституційні норми.

Завдання 2

Групою народних депутатів біло розроблено проект Закону про електронне урядування та за допомогою електронної системи подано до Верховної Ради. Апарат ВРУ повернув внесений проект закону ініціаторам,

зауваживши, що під час подачі законопроектів жодні інформаційно-комунікаційні технології не застосовуються і реєструвати законопроект необхідно ініціаторам особисто. Депутати звернулись за поясненнями до Голови Верховної Ради України.

Зробіть правовий аналіз ситуації. Які інформаційно-комунікаційні технології використовуються в парламентах. Яку відповідь має надати голова ВРУ? Чи правомірно вчинив Апарат?

Завдання 3

Кабінетом Міністрів було розроблено та ухвалено концепцію роботи над законопроектами щодо розвитку електронного урядування та розроблено план дій відповідно до цієї концепції. Президент України зупинив дію даного акту КМУ, зазначивши, що згідно п. 12) ст.92 Конституції організація і діяльність органів виконавчої влади, основи державної служби, організації державної статистики та інформатики визначаються виключно законом, тому такі питання мають плануватись та здійснюватись самою Верховною Радою України шляхом прийняття закону.

Проаналізуйте дії Кабінету Міністрів України та Президента України. Яку роль відіграє КМУ в розвитку електронного урядування?

Завдання 4

Громадянин М. звернувся до суду з позовом до сільської ради, яка на його думку порушує принцип рівності. Зокрема, він зазначив, що в сусідньому селі жителі можуть звертатись до ради через електронні інформаційні ресурси – веб-портал сільської ради та замовляти отримання послуг за допомогою планшета або телефону та отримувати підтвердження таких послуг в електронному вигляді, без відвідування сільської ради. Натомість в його селі такі технології відсутні, а постійне відвідування ним сільської ради призводить до процесів бюрократизації та ставить його в нерівне становище порівняно з жителями сусіднього села.

Проаналізуйте ситуацію, що склалась. Чи зобов'язана сільська рада надавати послуги в електронному вигляді. Яким чином організовується надання послуг населенню. Наведіть приклади інформаційної нерівності всередині країн та між регіонами.

Завдання 5

Жителі міста В вирішили провести загальні збори. При цьому ініціативна група, яка займалась підготовкою таких зборів повідомила, що процес голосування на цих зборах і прийняття рішень буде організований в електронному вигляді – через смс голосування.

Проаналізуйте ситуацію. Чи можливо здійснювати прийняття рішень на загальних зборах із застосуванням цифрових технологій та за яких умов? Охарактеризуйте канал взаємодії громадян з державою (C2G) у рамках концепції «е-урядування».

Тема 3.

Електронна держава як сучасна форма організації управління суспільством та державна політика у сфері електронного урядування в Україні.

Основні питання

1. Поняття електронної держави та її основні функції та механізм здійснення.
2. Етапи впровадження електронного урядування в Україні
3. Роль Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України та інших органів виконавчої влади у правовому забезпеченні процесу електронного урядування.
4. Центральні органи виконавчої влади, що виробляють та реалізують державну політику у сфері електронного урядування.
5. Основні напрямки державної політики у сфері електронного урядування.

Список нормативно-правових актів та літератури

1. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 48. Ст. 650.

2. Про науково-технічну інформацію: Закон України від 25.06.1993 р. № 3322-XII. Відомості Верховної Ради України. 1993. № 33. Ст. 345.
3. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки: Закон України від 09.01.2007 р. № 537-V. Відомості Верховної Ради України. 2007. № 12. Ст. 102.
4. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. № 2939-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 32. Ст. 314.
5. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 р. № 2297-VI. Відомості Верховної Ради України. 2010. № 34. Ст. 481.
6. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах: Закон України від 05.07.1994 р. № 80/94-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 31. Ст. 286.
7. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 р. № 851-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 36. Ст. 275.
8. Про електронні довірчі послуги: Закон України від 05.10.2017 р. № 2155-VIII. Відомості Верховної Ради. 2017. № 45. Ст. 400.
9. Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації: Закон України від 23.09.1997 р. 539/97-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1997. № 49. Ст. 299.
10. Про інформаційні агентства: Закон України від 28.02.1995 р. № 74/95-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1995, № 13, Ст. 83.
11. Про Національну систему конфіденційного зв'язку: Закон України від 10.01.2002 р. № 2919-III. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 15. Ст. 103.
12. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26.11.2015 № 848-VIII. Відомості Верховної Ради. 2016. № 3. Ст. 25.
13. Про національну інфраструктуру геопросторових даних: Закон України від 13.04.2020 р. № 554-IX. Відомості Верховної Ради. 2020. № 37. Ст. 277.
14. Про телекомунікації: Закон України від 18.11.2003 р. № 1280-IV. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 12. Ст. 155.
15. Про Національну програму інформатизації: Закон України від 04.02.1998 р. № 74/98-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1998. № 27-28. Ст. 181.
16. Про Концепцію Національної програми інформатизації: Закон України від 04.02.1998 р. № 75/98-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1998. № 27-28. Ст. 182.
17. Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Реформи галузі інформаційно-комунікаційних технологій та розвиток інформаційного простору України: Постанова Верховної Ради України від 31.03.2016 р. № 1073-VIII. Відомості Верховної Ради. 2016. № 17. Ст. 191.

18. Положення про Національний реєстр електронних інформаційних ресурсів: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 17.03.2004 р. № 326. Офіційний вісник України. 2004. № 11. Ст. 665.

19. Перелік індикаторів розвитку інформаційного суспільства: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 28.11.2012 р. № 1134. Офіційний вісник України. 2012. № 93. Ст. 3782.

20. Заходи щодо створення електронної інформаційної системи «Електронний Уряд»: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 24.02.2003 р. № 208. Офіційний вісник України. 2003. № 9. Ст. 378.

21. Порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 04.01.2002 р. № 3. Офіційний вісник України. 2002. № 2. Ст. 57.

22. Правила забезпечення захисту інформації в інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 29.03.2006 р. № 373. Офіційний вісник України. 2006. № 13. Ст. 878.

23. Деякі питання оприлюднення публічної інформації у формі відкритих даних: Постанова Кабінету Міністрів України від 30.11.2016 р. № 867. Офіційний вісник України. 2016. № 97. Ст. 3146.

24. Деякі питання організації електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів: Постанова Кабінету Міністрів України від 10.05.2018 р. № 357. Офіційний вісник України. 2018. № 41. Ст. 1450.

25. Концепція формування системи національних електронних інформаційних ресурсів: затв. розпорядженням Кабінету Міністрів України від 05.05.2003 р. № 259-р. Офіційний вісник України. 2003. № 18. Ст. 864.

26. План заходів з виконання завдань, передбачених Законом України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки»: затв. розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15.08.2007 р. № 653-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/653-2007-p#Text>

27. Питання реалізації пілотного проекту провадження технологій електронного урядування: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.03.2010 р. № 360-р. Офіційний вісник України. 2010. № 18, Ст. 806.

28. Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.05.2013 р. № 386-р. Офіційний вісник України. 2013. № 44. Ст. 1581.

29. Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет та забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні: Указ Президента України від 31.07.2000 № 928/2000. Офіційний вісник України. 2000. № 31. Ст. 1300.

30. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 31 жовтня 2001 р. «Про заходи щодо вдосконалення державної інформаційної політики та забезпечення інформаційної безпеки України»: Указ Президента України від 06.12.2001 р. № 1193/2001. Офіційний вісник України. 2001. № 50. Ст. 2228.

31. Про першочергові завдання щодо впровадження новітніх інформаційних технологій: Указ Президента України від 20.10.2005 р. № 1497/2005. Урядовий кур'єр. 2005. № 207.

32. Про затвердження Порядку інформаційного наповнення та технічного забезпечення Єдиного веб-порталу органів виконавчої влади та Порядку функціонування веб-сайтів органів виконавчої влади: Наказ Державного комітету інформаційної політики, телебачення і радіомовлення України, Державного комітету зв'язку та інформатизації України від 25.11.2002 р. № 327/225. Офіційний вісник України. 2003. № 2. Ст. 49.

33. Порядок інтеграції інформаційних систем державних органів та органів місцевого самоврядування до Єдиного державного порталу адміністративних послуг: затв. наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 08.09.2016 р. № 1501/248. Офіційний вісник України. 2016. № 85. Ст. 2791.

34. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 р. № 393/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 47. Ст. 256.

35. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 р. № 5203-VI. Відомості Верховної Ради. 2013. № 32. Ст. 409.

36. Про підготовку пропозицій щодо забезпечення гласності та відкритості діяльності органів державної влади: Указ Президента України від 17.05.2001 р. № 325/2001. Урядовий кур'єр. 2001. № 88.

37. Про забезпечення умов для більш широкої участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики: Указ Президента України від 31.07.2004 № 854/2004. Урядовий кур'єр. 2004. № 146.

38. Про заходи із забезпечення додержання прав фізичних та юридичних осіб щодо одержання адміністративних (державних) послуг: Указ Президента України від 03.07.2009 р. № 508/2009. Офіційний вісник Президента України. 2009. № 20. Ст. 673.

39. Про забезпечення впровадження єдиної державної політики реформ в Україні: Указ Президента України від 23.07.2014 р. № 614/2014. Офіційний вісник України. 2014. № 60. Ст. 1650.

40. Про заходи щодо подальшого забезпечення відкритості у діяльності органів виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 29.08.2002 р. № 1302. Офіційний вісник України. 2002. № 36. Ст. 1700.

41. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.01.2018 р. № 67-р. Офіційний вісник України. 2018. № 16. Ст. 560.

42. Про затвердження плану дій із впровадження Ініціативи «Партнерство «Відкритий Уряд» у 2018-2020 роках: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.12.2018 р. № 1088-р. Урядовий кур'єр. 2018. № 247.

43. Положення про Державне агентство з питань електронного урядування України: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 р. № 492. Офіційний вісник України. 2014. № 80. Ст. 2269.

44. Положення про Міністерство цифрової трансформації України: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 18.09.2019 р. № 856. Офіційний вісник України. 2019. № 80. Ст. 2736

45. Семенченко А. І., Коновал В. О. Організаційно-правові механізми державного управління розвитком інформаційного суспільства та електронного урядування: проблеми та шляхи розв'язання. Управління сучасним містом. № 1-4/1-12(45-48). 2012. URL: https://ueuzi.kyivcity.gov.ua/files/2014/12/1/konoval_ST_1.pdf

46. Калішенко Є. О. Правове забезпечення розвитку електронного урядування в Україні. Науково-практичний юридичний журнал «Підприємництво, господарство і право». 2019. № 7. С. 140-146.

47. Калішенко Є. О. Інформаційно-правове забезпечення електронного урядування в Україні. Сервісна економіка в умовах глобальної конкуренції: правовий та інституційний виміри: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 15-16 листопада 2017 р. Київ: Київський національний торговельно-економічний університет, 2017. С. 390-394

48. Електронне урядування: підручник / авт. кол.: А. І. Семенченко, Н. В. Грицяк, О. Б. Кукарін та ін.; за заг. ред. проф. Н. В. Грицяк, А. І. Семенченка. Київ: НАДУ, 2016. 128 с.

49. Дослідження ООН: Електронне урядування 2018 «Застосування електронного урядування для формування сталого і гнучкого суспільства». URL: https://publicadministration.un.org/egovkb/Portals/egovkb/Documents/un/2018-Survey/EGovernment%20Survey%202018_FINAL%20for%20web.pdf

50. Дослідження ООН: Електронне урядування 2020 «Цифровий уряд у Десятилітті Дій по досягненню сталого розвитку». URL: [https://publicadministration.un.org/egovkb/Portals/egovkb/Documents/un/2020Survey/2020%20UN%20E-Government%20Survey%20\(Full%20Report\).pdf](https://publicadministration.un.org/egovkb/Portals/egovkb/Documents/un/2020Survey/2020%20UN%20E-Government%20Survey%20(Full%20Report).pdf)

51. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. – К., 2017. Частина 1: Вступ до курсу. Концептуальні засади електронного урядування та електронної демократії / [В. Я. Малиновський, Н. В. Грицяк, А. І. Семенченко]. Київ: ФОП Москаленко О. М., 2017. 70 с.

52. Калішенко Є.О. Правові аспекти електронного урядування як інструменту сталого розвитку держави. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: «Юридичні науки». 2018. № 2. С. 137-141.

53. Калішенко Є. О. Інституційне забезпечення розвитку електронного урядування в Україні. Науково-практичний журнал «Право. Людина. Довкілля». 2020. № 1. С. 110-117.

54. Семенченко А. І., Журавльов А. В. Теоретико-методологічні засади інституалізації державного управління у сфері електронного урядування. URL: <http://academy.gov.ua/ej/ej14/txts/Semenchenko.pdf>

55. JS Hiller, F Bélanger Privacy strategies for electronic government. Center for Global Electronic Commerce Pamplin College of Business Virginia Polytechnic Institute and State University, 2001. url:

http://130.18.86.27/faculty/warkentin/SecurityPapers/Merrill/HillerBelanger2001_PWCWhitePaper_PrivacyStrategiesElectronicGovernment.pdf

56. Soon Ae Chuna, Stuart Shulmanb, Rodrigo Sandovalc, Eduard Hovy d. Government 2.0: Making connections between citizens, data and government Information Polity. Issue 15. 2010. p. 1–9. URL: https://www.researchgate.net/profile/Rodrigo-Sandoval-Almazan/publication/262211389_Government_20_Making_Connections_Between_Citizens_Data_and_Government/links/5820b2f408aeccc08af65ac3/Government-20-Making-Connections-Between-Citizens-Data-and-Government.pdf

57. ter Bogt, H. J. New public management and management changes in Dutch local government: some recent experiences and future topics. (SOM Research Report; No. 06D04). Groningen: University of Groningen. 2006. url: <https://core.ac.uk/download/pdf/148318068.pdf>

Завдання 1

Громадянин А. звернувся з електронним запитом до Верховної Ради України, в якому просив надати інформацію про стан розгляду одного з законопроектів. Не отримавши відповідь у встановлений законодавством строк, він, вважаючи, що порушено його суб'єктивне право звернувся до суду з позовом, відповідачем в якому зазначив електронну державу в особі парламенту. Проаналізуйте ситуацію, дайте правовий аналіз. В яких випадках відповідачем може виступати держава? Чи може бути електронна держава відповідачем у справі?

Завдання 2

У громадянина А. шахрайським способом з банківської картки зняли грошові кошти. Вважаючи, що в Україні формується електронна держава, яка відповідальна за кібербезпеку, в тому числі, в банківському секторі, і не забезпечила виконання своїх функцій, він звернувся до електронної держави Україна з вимогою компенсувати йому викрадені грошові кошти. Дайте юридичний аналіз ситуації. Що таке електронна держава і які її функції? Чи правомірно вчинив громадянин А.?

Завдання 3

Враховуючи положення Концепції розвитку електронного урядування в Україні, які визначають «доступність та залучення громадян» до електронного

урядування в державі, «розвиток електронної взаємодії» та інші відомості, громадянин А., який проживає в селі та не має електронних засобів комунікації, звернувся до Кабінету Міністрів України, як укладача вищевказаної концепції з вимогою забезпечити цьому можливість долучитись до електронного урядування та придбати для нього смартфон та персональний комп'ютер. Зробіть юридичний аналіз ситуації. Чи правомірні дії громадянина А.? Яку відповідь має надати Кабінет Міністрів України?

Завдання 4

Верховна Рада України розробила та ухвалила законопроект про електронну державу, в якому передбачила повну відмову від паперового документообігу в роботі всіх органів державної влади та місцевого самоврядування, організацію взаємодії з громадянами виключно шляхом електронних засобів комунікації. При цьому норми даного законопроекту передбачали відповідальність за порушення форм роботи органів влади в електронній державі. Зробіть аналіз ситуації. Чи відповідають вказані положення нормам чинного законодавства? Які можливі проблеми можуть бути в процесі його реалізації? З

Завдання 5

Вважаючи, що запровадження широкого кола інформаційних комунікаційних технологій тягне за собою настання непередбачуваних наслідків, порушення та несанкційоване втручання в процеси обміну інформацією між органами влади, з метою унеможливити такі наслідки, новий склад Верховної Ради України вирішив відмовитись від запровадження в країні електронного урядування і ухвалив щодо цього відповідну постанову. Проаналізуйте ситуацію. Чи правомірно вчинила Верховна Рада України? Які наслідки для європейської інтеграції України буде мати таке рішення?

Тема 4.

Зарубіжний досвід організації електронного урядування й електронної демократії та його значення для України

Основні питання

1. Єдиний цифровий ринок ЄС (EU Digital Single Market Strategy).
2. Міжнародно-правове регулювання електронного урядування. Рекомендація Комітету Міністрів Ради Європи (2004) з питань е-урядування, прийнята у 2014 р., Декларація про європейську політику у галузі нових інформаційних технологій, прийнята Комітетом міністрів Ради Європи 1999 р.
3. Окінавська хартія глобального інформаційного суспільства 2000 р., Женевська декларація «Принципи побудови інформаційного суспільства» 2003 р. та Туніське зобов'язання «Другий етап усесвітнього саміту з питань інформаційного суспільства» 2005 р., Лісабонська стратегія (2000)., Цифровий порядок денний ЄС (2010)., «Електронна Європа – 2002», «Електронна Європа – 2005», План дій «І-2010».
4. Основні напрямки розвитку електронного урядування відповідно до Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони.
5. Європейська практика розвитку загальноєвропейських програм «Електронна митниця» (eCustoms), «Електронний паспорт» (ePassport), «Електронне голосування» (eVoting) тощо.

Список нормативно-правових актів та літератури

1. Рекомендація Комітету Міністрів Ради Європи з питань е-урядування, прийнята 15.12.2004 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.coe.int/T/E/Com/press/News/2004/20041216_REC_CM.asp
2. Окінавська хартія глобального інформаційного суспільства, 2000 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=c&find=1&typ=27>
3. Директива Європейського парламенту „Про систему електронних підписів, що застосовуються в межах Співтовариства”, 1999 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user>
4. Закон ЮНСІТРАЛ „Про електронні підписи”, 2001 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user>
5. Декларація про європейську політику у галузі нових інформаційних технологій, 1999 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=c393y1999>
6. EU : eEurope 2002 - Action Plan [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ec.europa.eu/information_society/eeurope/2002/documents/archiv_eEurope2002/actionplan_en.pdf39.
7. EU : eEurope 2005 - Action Plan [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

http://ec.europa.eu/information_society/eeurope/2005/all_about/actionplan/index.htm

8. EU: i2010 eGovernment – Accelerating eGovernment in Europe for the Benefit of All. Action Plan [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ec.europa.eu/information_society/activities/egovernment/docs/highlights/comm_pdf_com_2006_0173_f_en_acte.pdf

9. Lisbon Strategy [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.diabk.tarim.gov.tr/lisbonstrategy.pdf>

10. Digital Agenda in the Europe 2010 strategy [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/node/1584>

11. Кодекс належної практики у виборчих справах: Європейська комісія за демократію через право (Венеціанська комісія) [Електронний ресурс]. – 2002. – Режим доступу: [http://www.venice.coe.int/docs/2002/CDL-AD\(2002\)023rev-ukr.pdf](http://www.venice.coe.int/docs/2002/CDL-AD(2002)023rev-ukr.pdf)

12. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами членами, з іншої сторони від 21.03.2014 р. № 984_a11. Офіційний вісник України. 2014. № 75. Ст. 2125

13. Цифровий порядок денний для Європи: прий. Європейською Комісією Європейського Союзу 19.05.2010 р.

14. Демкова М.С. Технології е-урядування [Електронний ресурс] / Демкова М.С. // Портал Знань. Електронні навчальні курси. Дистанційне навчання – 2009. – Режим доступу: <http://www.znannya.org/?view=e-government>

15. EU: eEurope Initiative – An Information Society For All. Action Plan. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://ec.europa.eu/information_society/eeurope/2002/documents/archiv_eEurope2002/initiative_en.pdf

16. European Comission. ICT for Government and Public Services [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://ec.europa.eu/information_society/activities/egovernment/index_en.htm

17. European Comission: Electronic Customs Multi-Annual Strategic Plan 2007 yearly revision [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.emta.ee/doc.php?22037

18. Всемирная встреча на высшем уровне по вопросам информационного общества (Женева, 2003 г. – Тунис, 2005 г.) Тунисская программа для информационного общества, документ WSIS-05/TUNIS/doc/6(Rev/1) – R

19. Мартиненко С.В. Сучасні програми розвитку електронного уряду [Електронний ресурс] / С.В. Мартиненко. – 2006. – Режим доступу: http://www.itsway.kiev.ua/index.php?language=ru&main_managemen=about&managemen=eGov_2

20. Електронне урядування. Опорний конспект лекцій. Дзюба С.В., Жияєв І.Б., Полумієнко С.К, Рубан І.А., Семенченко А.І. За ред. А.І. Семенченка. - Київ, 2012.

21. Дубова С. В. Електронне урядування: Навчально-методичний посібник. / с. 40 С. В. Дубова – К.: «Центр учбової літератури». 2017. – 144 с.
22. Згуровський М. Шлях до інформаційного суспільства – від Женеви до Тунісу / М. Згуровський // Дзеркало тижня. – 2005. – 9 верес.
23. Електронне урядування: підручник / авт. кол.: В. П. Горбулін, Н. В. Грицяк, А. І. Семенченко, О. В. Карпенко та ін. / за заг. ред. проф. Ю. В. Ковбасюка; наук. ред. проф. Н. В. Грицяк, проф. А. І. Семенченка. Київ: НАДУ. 2014. 352 с.
24. Зарубіжний досвід упровадження електронного урядування / авт. кол.: Т. Камінська, А. Камінський, М. Пасічник та ін.; за заг. ред. д-ра наук з держ. упр., проф. С. А. Чукут. Київ, 2008. 200 с.
25. Калішенко Є. О. Електронне урядування як інструмент досягнення адаптованих для України цілей сталого розвитку. Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія : Юридичні науки. 2018. № 3. С. 19-24.
26. ter Bogt, H. J. New public management and management changes in Dutch local government: some recent experiences and future topics. (SOM Research Report; No. 06D04). Groningen: University of Groningen. 2006. url: <https://core.ac.uk/download/pdf/148318068.pdf>
27. Xian Gao, Jooho Lee. E-government services and social media adoption: Experience of small local governments in Nebraska state. Government Information Quarterly. Volume 34. Issue 4. December 2017. p. 627-634. url: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0740624X17301272>
28. A Gómez-Pérez, F Ortiz-Rodríguez Boris Villaz'on-Terrazas. Legal ontologies for the Spanish e-government. Conference of the Spanish Association for Artificial Intelligence. Ontology Engineering Group, Laboratorio de Inteligencia Artificial. Facultad de Inform'atica. Universidad Polit'ecnica de Madrid. Spain CAEPIA 2005: Current Topics in Artificial Intelligence pp. 301–310. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/11881216_32

Завдання 1

Порівняйте наступні два засадничі документи у сфері інформаційного суспільства, виокремивши спільні та відмінні риси: – Рекомендація Комітету Міністрів Ради Європи (2004) з питань еурядування, прийнята 15.12.2004 р. ; – Окінавська хартія глобального інформаційного суспільства, прийнята лідерами країн G8, 22.07.2000 р

Завдання 2

Розгляньте аргументи «за» та «проти» впровадження прямого електронного голосування. Чи доцільно за існуючих технічних та інституційних умов реалізовувати цю концепцію? Чи існує така практика в

країнах світу?

Завдання 3

На сучасному етапі розвитку е-урядування в ЄС найбільш вагомими напрямками є програми «Електронна митниця» (eCustoms), «Електронний паспорт» (ePassport), «Електронне голосування» (eVoting) тощо. Порівняйте положення основних європейських програм е-урядування з основними напрацюваннями українського досвіду.

Завдання 4

Європейська Комісія визначила п'ять принципів, які відображають засади європейської демократії та однаково придатні як для виборчих компаній, так і для референдумів. Назвіть ці принципи та розкрийте їх зміст. Як ці принципи визначені у виборчому законодавстві України?

Завдання 5

Основні регуляторні рамки електронного урядування ЄС було визначено Лісабонською стратегією 2000 року. Потім Лісабонську стратегію було переглянуто і встановлено цілі розвитку Європи на 2010—2020 роки. Був прийнятий, так званий Цифровий порядок денний ЄС 2010. Які, на вашу думку, перспективи запровадження положень цих документів?

Тема 5.

Порядок здійснення електронного урядування Верховною Радою України (електронний парламентаризм).

Основні питання

1. Сутність, принципи та напрямки впровадження електронного парламентаризму.
2. Електронні засоби організації роботи народних депутатів
3. Інформаційно-комунікаційні технології в роботі Верховної Ради України.
4. Електронний документообіг парламентських документів.
5. Електронні технології та комунікаційні механізми парламенту.

Список нормативно-правових актів та літератури

1. Конституція України від 28.06.1996.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Про деякі питання забезпечення документообігу у Верховній Раді України в електронній та паперовій формах: Розпорядження Голови Верховної Ради України від 08.02.2021 № 19. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/19/21-%D1%80%D0%B3>
3. Про електронні довірчі послуги: Закон України від 05.10.2017 № 2155-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text>
4. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 № 851-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>
5. Про електронні комунікації: Закон України від 16.12.2020 № 1089-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-20#n2246>
6. Про затвердження Програми інформатизації законотворчого процесу у Верховній Раді України на 2012 -2017 роки: Постанова Верховної Ради України від 05 липня 2012 року № 5096-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5096-VI#Text>
7. Про затвердження Стратегії електронного парламентаризму на 2018-2020 роки: Розпорядження Голови Верховної Ради України від 05.07.2018 р. № 278. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/278/18-%D1%80%D0%B3#Text>
8. Про заходи з реалізації рекомендацій щодо внутрішньої реформи та підвищення інституційної спроможності Верховної Ради України: Постанова Верховної Ради України від 17.03.2016 № 1035-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1035-19#Text>
9. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 № 393/96-BP. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text>
10. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
11. Про комітети Верховної Ради України: Закон України від 04.04.1995 № 116/95-BP. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/116/95-%E2%F0>
12. Про Регламент Верховної Ради України: Закон України від 10.02.2010 № 1861-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#Text>
13. Барікова А. А. Електронна держава: нова ефективність урядування: монографія / А.А. Барікова. Київ : Юрінком Інтер, 2016. 224 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Barikova_Anna/Elektronna_derzhava_nova_efe_ktyvnist_uriaduvannia.pdf
14. Дорогих С. О. Електронний парламент як базис побудови національної системи нормативно-правових актів. *Інформація і право*. № 2 (29)/2019. С. 55-59. URL: http://ippi.org.ua/sites/default/files/8_12.pdf
15. Дорогих С. О. Напрями розвитку системи «електронного парламенту» в Україні. *Інформація і право*. № 1 (20)/2017. С. 68-73. URL: http://ippi.org.ua/sites/default/files/9_3.pdf

16. Електронний парламент України: досвід створення. Наукове видання / За заг. ред. С.О. Довгого. К.: Логос, 2015. 452 с. URL: <https://icyb180.org.ua/wp-content/uploads/2017/12/elektronniy-parlament-ukrayini-dosvid-stvorenniya.pdf>

17. Корж І.Ф. Розвиток електронного парламентаризму як ознака подальшої демократизації держави: стаття. Інформація і право. № 3(26). 2018. с. 56-66 URL: http://ippi.org.ua/sites/default/files/7_9.pdf

18. Petar Milić, Nataša Veljković, Leonid Stoimenov. Comparative Analysis of Metadata Models on e-Government Open Data Platforms. IEEE Transactions on Emerging Topics in Computing. Volume: 9. Issue: 1. 01 Jan.-March 2021. p. 119 – 130. URL: <https://ieeexplore.ieee.org/abstract/document/8315058>

19. Darrell M. West Digital Government: Technology and Public Sector Performance. Princeton University Press, 2005. 234 p. url: https://books.google.com.ua/books?hl=uk&lr=&id=bFY7Hyf588QC&oi=fnd&pg=PR9&dq=e+government+research+topics&ots=aYzt_9v1ec&sig=LJHMoCPJ4-kv_ZAn1nqxksyc_BY&redir_esc=y#v=onepage&q=e%20government%20research%20topics&f=false

Завдання 1

Народний депутат Д. спізнився на пленарне засідання Верховної Ради України та не зареєструвався за допомогою електронної системи підрахунку голосів картками. Після голосування за проект Закону України про підвищення соціальних виплат окремим категоріям населення народний депутат А. почав оскаржувати результати голосування та вимагав від головуючого провести повторне голосування, оскільки голос депутата Д. не повинен був бути зарахований через відсутність реєстрації в системі. Головуючий відмовив депутатові Д. та відмовився повторно розглядати проект.

Проаналізуйте дії депутатів Д. та А., головуючого на пленарному засіданні. Чи можливо проведення повторного голосування у цьому випадку? Який порядок електронної реєстрації народних депутатів передбачений Законом України «Про Регламент Верховної Ради України»?

Завдання 2

На пленарному засіданні Верховної Ради України виявилось, що під час голосування за законопроект депутат А. проголосував замість депутата своєї фракції В. Депутат іншої фракції Д. почав вимагати від головуючого

перевірити факт присутності депутата В. на засіданні та провести повторне голосування всіх питань порядку денного. Головуючий відмовив у задоволенні вимоги, мотивувавши, що лише Лічильна комісія може встановити факт відсутності народного депутата, вилучити його картку та ініціювати повторне голосування.

Проаналізуйте ситуацію. Які дії має вчинити головуєчий на пленарному засіданні у разі виявлення факту неособистого голосування депутатів?

Завдання 3

Апарат Верховної Ради України, перевіряючи справи законопроекту про підвищення тарифів на житлово-комунальні послуги, виявив відсутність паперової форми усіх проміжних редакцій відповідного законопроекту. Звернувшись до головного комітету щодо підготовки цього законопроекту, співробітник Апарату отримав відповідь, що відповідно до Стратегії електронного парламентаризму документообіг у Верховній Раді України планується перевести повністю в електронну форму, тому комітет вважав за непотрібне включати паперові копії зазначених документів.

Дайте юридичний аналіз ситуації. Які вимоги до ведення справи законопроекту висуваються відповідно до Закону України «Про Регламент Верховної Ради України»?

Завдання 4

Громадянин А. вніс електронну петицію до Верховної Ради України з проханням провести громадські слухання щодо стану медичної системи України в умовах повномасштабного вторгнення. Протягом трьох тижнів петиція набрала 30 000 голосів та була передана Голові Верховної Ради України. Голова Верховної Ради України через 5 днів передав її на розгляд відповідному комітетові. Голова комітета відмовився розглядати петицію, зазначивши, що пропозиція про проведення парламентських слухань може бути внесена на основі рішення, прийнятого комітетом з відповідного питання, у вигляді проекту постанови Верховної Ради України, а не на основі електронної петиції.

Охарактеризуйте порядок розгляду електронних петицій у Верховній Раді України. Чи правомірні дії Голови Верховної Ради України та представника комітету?

Завдання 5

Після оголошення головуючим на пленарному засіданні Верховної Ради України про перехід до розгляду питання про перегляд розміру виплат окремим категоріям лікарів депутат А. хотів записатися з на виступ з трибуни за допомогою електронної системи підрахунку голосів картками. Головуючий на засіданні відмовив у наданні слова, мотивувавши, що запис на засідання має відбуватися до початку розгляду питань порядку денного.

Проаналізуйте дії депутата та головуючого на пленарному засіданні. Який порядок запису на виступ на пленарному засіданні Верховної Ради України передбачений законом?

Тема 6.

Механізм електронного урядування в діяльності Президента України та в органах державної виконавчої влади.

Основні питання

1. Роль інституту Президента в забезпеченні упровадження електронного урядування в Україні.
2. Електронні петиції Президенту України.
3. Електронний документообіг в Офісі Президента та інших консультативно-дорадчих органах Президента України.
4. Поняття та зміст електронного урядування в органах виконавчої влади.
5. Автоматизація відносин і документообігу між відомствами.
6. Організація зворотного зв'язку з громадянами.
7. Відносини державних органів і бізнесу.

Список нормативно-правових актів та літератури

1. Конституція України від 28.06.1996.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

3. Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України: Закон України від 23.02.2006 № 3475-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3475-15#Text>
4. Про затвердження Порядку функціонування Електронного кабінету: Наказ Міністерства фінансів України від 14.07.2017 № 637. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0942-17#n16>
5. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text>
6. Про Національну програму інформатизації: Закон України від 01.12.2022 № 2808-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20#n191>
7. Про Положення про Офіс Президента України: Указ Президента України від 25.06.2019 № 436/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436/2019#Text>
8. Про Порядок розгляду електронної петиції, адресованої Президентіві України: Указ Президента України від 28.08.2015 № 523/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/523/2015#Text>
9. Про публічні закупівлі: Закон України від 25.12.2015 № 922-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text>
10. Andrew Chadwick, Christopher May Interaction between States and Citizens in the Age of the Internet: “e-Government” in the United States, Britain, and the European Union. Governance. Volume 16, Issue 2. April 2003. Pages 271-300. url: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/1468-0491.00216>
11. Liz Lee-Kelley, Thomas James E-Government and Social Exclusion: An Empirical Study. Advanced Topics in Electronic Commerce, Volume 1. 2005 Pages: 18. url: <https://www.igi-global.com/chapter/government-social-exclusion/4415>.
12. Vincent Homburg E-Government: The Future of Red Tape. Advanced Topics in Information Resources Management. Volume 4. 2005. Pages: 21. url: <https://www.igi-global.com/chapter/government-future-red-tape/4630>
13. Tony Bovaird, Elke Loeffler Public Management and Governance. Routledge, 2015 p. 446 p. url: https://books.google.pl/books?hl=uk&lr=&id=_EhnDwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PT24&dq=e+government+research+topics&ots=gAO0Swiknu&sig=N9F9CiXNjOoLSxtboWqQXMzl4i8&redir_esc=y#v=onepage&q=e%20government%20research%20topics&f=false

Завдання 1

ТОВ «Мрія» через електронну систему закупівель подало документи для участі у тендері на надання послуг із розробки програмного забезпечення для державного підприємства. Через два дні представник замовника зателефонував директору ТОВ «Мрія» з проханням надіслати їм копії документів поштою та повідомив, що у випадку відмови тендерна пропозиція

ТОВ буде відхилена.

Дайте аналіз ситуації та прокоментуйте дії замовника. Який порядок подання тендерних пропозицій передбачений законодавством?

Завдання 2

Проаналізуйте можливості електронного кабінету платника податків. Чи вважаєте Ви достатнім наявний функціонал? Чи є правомірними обмеження можливостей електронного кабінету в умовах воєнного стану?

Завдання 3

До Президента України надійшла петиція про перейменування декількох областей України. Після набрання нею 20000 підписів, у зв'язку з важливістю питань, Президент України передав її на розгляд до Верховної Ради України.

Проаналізуйте дії Президента України. Який порядок розгляду електронних петицій, адресованих главі держави, передбачений Законом України?

Завдання 4

До Секретаріату Кабінету Міністрів України надійшов документ, що містив персональні дані. Співробітник відділу діловодства відмовився заповнювати реєстраційно-моніторингова картку, мотивувавши це тим, що цей документ містить інформацію з обмеженим доступом.

Проаналізуйте дії співробітника відділу діловодства. Яким чином здійснюється організація роботи з електронними документами в органах виконавчої влади відповідно до чинного законодавства?

Завдання 5

Адміністратор електронної взаємодії органів виконавчої влади затвердив технічні регламенти функціонування системи взаємодії, зокрема, врегулював питання інтеграції систем електронного документообігу користувачів системи взаємодії із системою взаємодії. Мінцифри звернувся до Адміністратора з вимогою скасувати зазначені регламенти.

Визначте повноваження Адміністратора електронної взаємодії органів виконавчої влади та Мінцифри. Чи порушив Адміністратор вимоги законодавства?

Тема 7.

Механізм електронного урядування в органах судової влади.

Основні питання

1. Загальні засади і правова основа електронного судочинства в Україні
2. Поняття «Електронний суд»
3. Підсистема "Електронний кабінет"
4. Електронний судовий документообіг
5. Подача первинної заяви до суду через ЄСІТС
6. Судове засідання в режимі відеоконференції
7. Міжнародний досвід електронного судочинства

Список нормативно-правових актів та літератури

1. Про судоустрій і статус суддів. Закон України № 1402-VIII від 2.06.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#top>
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення поетапного впровадження Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи. Закон України № 1416-IX від 27.04.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1416-20#Text>
3. Про затвердження Положення про Єдину судову інформаційно-телекомунікаційну систему : Рішення Вищої Ради правосуддя від 17.08.2021 № 1845/0/15-21. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1845910-21#Text>
4. Про затвердження галузевої Програми інформатизації місцевих та апеляційних судів і проекту побудови Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи на 2022-2024 роки. Наказ Державної судової адміністрації України від 14 червня 2022 року № 178. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0178750-22>
5. Про запровадження в дослідну експлуатацію підсистем «Електронний суд» та «Електронний кабінет»: Наказ Державної судової адміністрації України від 01 червня 2020 року № 247. URL: https://dsa.court.gov.ua/userfiles/media/media/2020/4/N_247_20.pdf
6. Інструкція користувача Електронного суду ЄСІТС URL: https://wiki-ccs.court.gov.ua/w/%D0%86%D0%BD%D1%81%D1%82%D1%80%D1%83%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%8F_%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B2%D0%B0%D1%87%D0%B0_%D0%95%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%BD%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE_%D1%81%D1%83%D0%B4%D1%83_%D0%84%D0%

A1%D0%86%D0%A2%D0%A1#12._%D0%9F%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%87%D0%B0_%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%BD%D0%BE%D1%97_%D0%B7%D0%B0%D1%8F%D0%B2%D0%B8_%D0%B4%D0%BE_%D1%81%D1%83%D0%B4%D1%83

7. Рекомендації R (95) 11 Комітету міністрів державам-членам щодо відбору, обробки, подання та архівації судових рішень у правових інформаційно-пошукових системах. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_129#Text

8. European Union Law. (2008). Towards a European e-Justice Strategy. URL: <https://eurlex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=LEGISSUM%3Ajl0007>

9. Єрмакова Є. П. Стратегія електронного правосуддя в Європейському Союзі: правосуддя в Інтернеті. Юстиція. 2014. № 1. С. 1–9. URL: <https://www.elibrary.ru/item.asp?id=22416467>

10. Заплотинський Б.А. Електронне судочинство. Конспект лекцій. – Кафедра менеджменту та інформаційних технологій КІВтаП НУ “ОЮА”, 2018. – 84 с.

11. Ключевський В.І. Електронне судочинство: шляхи впровадження та зарубіжний досвід. Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування. 2020. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ttpdu_2020_1_16.

12. Моїсєєв М. Основні засади електронного судочинства у праві Європейського Союзу та незалежної України: порівняльний аспект. Публічне право № 4 (48) (2022). С. 167-174. URL: <https://www.publichnepravo.com.ua/files/48/19.pdf>

13. Погребняк О.С. Особливості запровадження електронного суду у цивільному судочинстві України. Порівняльно-аналітичне право. 2018. № 3. С.122-124. URL: http://pap.in.ua/3_2018/34.pdf

14. Романенкова С.В. Поняття електронного правосуддя, його генезис та впровадження у правозастосовну практику розвинених країн. Господарський та цивільний процес. 2013. № 4. С. 26–31.

Завдання 1

Особа 1, перебуваючи поза межами України, виявила бажання позиватися до Особи 2. В консульській установі виникли проблеми щодо оформлення довіреності. Отже, Особа 1 вирішила спробувати подати позов через систему ЄСІТС. Водночас для підтримання позиції і позовних вимог виникла необхідність оформлення довіреності.

Зазначте в такій ситуації порядок дій Особи 1 і яким чином Інструкція користувача Електронного суду ЄСІТС передбачає надання довіреностей?

Завдання 2

Перед первинною подачею заяви через систему ЄСІТС Особа 1

попередньо оплатила судовий збір через касу банку.

Які в такій ситуації мають бути дії Особи 1 при подачі заяви через ЄСІТС і проходженні Кроку “Судовий збір”?

Завдання 3

Судове засідання про справі № щодо визнання рішення суб’єкта владних повноважень протиправним було призначено на 12.06. За три дні до вказаного засідання представником відповідача було подано заяву про участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції поза межами приміщення суду.

Зазначте, які в цій ситуації мають бути дії суду? Якими нормами в адміністративному судочинстві регулюється питання проведення судового засідання в режимі відеоконференції?

Завдання 4

При реєстрації в Електронному кабінеті Особа 1 зазначила електронну пошту 1. Водночас напередодні подачі Особою 1 позову через ЄСІТС, електронна пошта 1 була заблокована.

Зазначте чи можливо, і якщо так, то на якому етапі (кроці) подачі первинної заяви через ЄСІТС можна замінити електронну пошту?

Завдання 5

Під час перевірки документів, які встановлюють право на представництво сторін, у судовому засіданні в режимі відеоконференції було виявлено, що представник позивача (іноземна юридична особа) діє на підставі електронної довіреності.

Які в такій ситуації мають бути дії суду? Визначте особливості видачі довіреності в електронній формі від імені юридичної особи?

Тема 8.

Роль органів місцевого самоврядування у здійсненні електронного урядування.

1. Правові основи здійснення електронного урядування в системі місцевого самоврядування.
2. Форми електронного урядування в системі місцевого самоврядування.

3. Участь органів місцевого самоврядування у нормативно-правовому регулюванні електронного урядування.

4. Основні проблеми та напрямки удосконалення електронного урядування в системі місцевого самоврядування.

Список нормативно-правових актів та літератури

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 № 5203-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text>
3. Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування державної служби та місцевого самоврядування у період дії воєнного стану: Закон України від 12.05.2022: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2259-IX>
4. Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України: Закон України від 23.02.2006 № 3475-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3475-15>
5. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>
6. Про електронні довірчі послуги: Закон України від 05.10.2017 № 2155-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text>
7. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 № 851-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>
8. Про електронні комунікації: Закон України від 16.12.2020 № 1089-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-20#n2246>
9. Про засади державної регіональної політики: Закон України від 05.02.2015 № 156-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text>
10. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>
11. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах: Закон України від 05.07.1994 № 80/94-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80#Text>
12. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>
13. Про науково-технічну інформацію: Закон України від 25.06.1993 № 3322-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3322-12#Text>
14. Про Національну програму інформатизації: Закон України від 01.12.2022 № 2807-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20#Text>
15. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>

16. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>

17. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>

18. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України: Закон України від 05.10.2017 № 2163-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text>

19. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2012 № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>

20. Про публічні електронні реєстри: Закон України від 18.11.2021 № 1907 – IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1907-20#Text>

21. Про утворення військових адміністрацій: Указ Президента України від 24.02.2022 № 68/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/68/2022#Text>

22. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 травня 2021 року «Про Стратегію кібербезпеки України»: Указ Президента України від 26.08.2021 № 447-2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/447/2021#n7>

23. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30.09. 2017 № 722/19. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>

24. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>

25. План запровадження та забезпечення заходів здійснення правового режиму воєнного стану в Україні: Розпорядження КМУ від 24 лютого 2022 р. № 181-р. Питання запровадження та забезпечення здійснення заходів правового режиму воєнного стану в Україні. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/181-2022-%D1%80#Text>

26. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.09.2017 № 649-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-%D1%80#Text>

27. Про схвалення Концепції розвитку цифрових компетентностей та затвердження плану заходів з її реалізації: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 167-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80#Text>

28. Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та інших законодавчих актів України щодо народовладдя на рівні місцевого самоврядування: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39362>

29. Барегамян С. Х., Карпі Ю. В. Електронне урядування на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях: сучасний стан та перспективи впровадження в Україні. Електронне видання: «Державне

управління: удосконалення та розвиток». URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/11_2019/32.pdf

30. Берназюк О. Роль та місце цифрових технологій у сфері публічного управління. Підприємництво, господарство і право. 10, 2017. С. 166 – 170.

31. Гайдученко С. О. Прийняття відповідальних і своєчасних управлінських рішень органами публічної влади як виклик сучасності. Сучасні технології управління в державі. URL: <https://maup.com.ua/assets/files/expert/13/17.pdf>

32. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. К., 2017. Частина 7: Розвиток електронного урядування на місцевому та регіональному рівнях. Київ: ФОП Москаленко О. М., 2017. 72 с.

33. Лопушинський І. П. «Цифровізація» як основа державного управління на шляху трансформації та реформування українського суспільства. Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування. 2018. 2. URL: http://el-zbirn-du.at.ua/2018_2/20.pdf

34. Місцеве самоврядування в умовах війни. URL: <https://uplan.org.ua/analytics/mistseve-samovriaduvannia-v-umovakh-viiny-pidsumky-za-period-vid-24-liutoho-do-30-kvitnia/>

35. Народовладдя на місцях під час воєнного стану: <https://parlament.org.ua/2023/01/31/people-power-during-the-war/>

36. Петришина М. О. Органи місцевого самоврядування в системі інноваційних відносин: проблеми та перспективи. Концептуальні засади правового забезпечення інноваційної політики України: кол. монографія. Харків: Право, 2014. 464 с. С. 71 – 96.

37. Петришина М. О., Сасова А. Б. Становлення та розвиток інституту правового моніторингу в Україні: проблеми та перспективи. Право і суспільство. 2015. № 2. С. 25 – 31.

38. Петришина М. О. Міжнародно-правові стандарти у сфері місцевого самоврядування. Харків: Право, 2016. 40 с.

39. Петришина М. О., Гриньов С. О. Діджиталізація як напрям державної політики України. Молодий вчений . 11 (75). 2019. С. 106 – 109.

40. Patrice McDermott. Building open government. Government Information Quarterly. Volume 27. Issue 4. October 2010. Pages 401-413 url: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0740624X10000663>

41. Eric W. Welch, Charles C. Hinnant, M. Jae Moon Linking Citizen Satisfaction with E-Government and Trust in Government. *Journal of Public Administration Research and Theory*. Volume 15. Issue 3. July 2005. Pages 371–391. URL: <https://academic.oup.com/jpart/article/15/3/371/941130?login=false>

Завдання 1

Особа (один з батьків) сформувала і подала електронну заяву про

включення дитини до електронної черги до закладу загальної середньої освіти. Через деякий час особа (один з батьків) змінила дані про реєстрацію місця проживання дитини через ЦНАП. Після цього заклад середньої освіти повідомив особу про невідповідність даних про реєстрацію місця проживання дитини, що зазначені у копіях паперових документів, наданих до закладу тим. Дирекція закладу загальної освіти повідомила особу (одного з батьків), що у разі невиправлення даних в електронній заяві, дитина не може бути зарахована до закладу загальної освіти. У результаті особа (один з батьків) звернулася до міського голови зі скаргою на дії департаменту освіти міської ради, який не виконує покладені на нього організаційно-розпорядчі та контрольні повноваження.

Дайте юридичну оцінку ситуації. Проаналізуйте дії особи (одного з батьків), а також закладу загальної освіти. Які порушення було допущено? Яким чином може бути вирішена ситуація?

Завдання 2

Особа зареєструвалася на платформі opencity та подала заявку про неналежну організацію вивезення сміття з двору будинку, в якому мешкає. Після спливу 30 днів особа не отримала відповіді щодо вирішення проблеми. Крім того, жодних дій на місці виконано не було. Особа звернулася зі скаргою до виконавчого органу районної в місті ради. Після спливу 1 місяця особа отримала паперовий лист, в якому зазначалося, що її скарга прийнята до розгляду і всіх необхідних заходів буде обов'язково вжито.

Дайте юридичну оцінку ситуації. Проаналізуйте дії особи. На якого суб'єкта покладається обов'язок щодо розгляду та надання відповіді на електронне звернення? Яким чином може бути вирішена ситуація?

Завдання 3

Особа сформувала проєкт громадського бюджету та зареєструвала його в електронній системі міста через офіційний вебсайт. Після спливу строку розгляду (що включає експертизу, голосування тощо) особа не змогла пройти ідентифікацію на офіційному вебсайті з метою перевірки результатів розгляду

сформованої заявки. Особа звернулася зі скаргою на дії директора департаменту ІКТ виконавчого органу відповідної ради. Директор департаменту ІКТ виконавчого органу відповідної ради надав офіційну відповідь, в якій зазначив, що за результатами експертизи проєкту було встановлено, що його положення збігаються з відповідними положеннями бюджету міста, а отже проєкт не може бути розглянуто.

Дайте юридичну оцінку ситуації. Проаналізуйте дії особи. Якими нормативно-правовими актами врегульовані правові відносини у цій сфері? Які особливості формування, подання та розгляду проєкту бюджету участі передбачені чинним законодавством? Яким чином може бути вирішена ситуація?

Завдання 4

Місцева рада провела публічні закупівлі із застосування електронної системи. Активні члени територіальної громади провели власне розслідування та встановили, що відповідний пункт публічних закупівель не було попередньо внесено до річного плану публічних закупівель. Члени територіальної громади звернулися до голови громади з вимогою втрутитися у процедуру закупівель, адже вважають договір про закупівлю нікчемним.

Дайте юридичну оцінку ситуації. Проаналізуйте дії місцевої ради. Якими нормативно-правовими актами врегульовані правові відносини у цій сфері? Які особливості використання електронної системи закупівель передбачені чинним законодавством? Яким чином може бути вирішена ситуація?

Завдання 5

Постійна комісія розробила проєкт рішення ради та подала його на розгляд відповідної місцевої ради. Місцева рада офіційно розглянувши проєкт затвердила рішення більшістю голосів від загального складу ради. Місцевий голова відмовився підписувати рішення ради і вводити його в дію, мотивуючи це тим, що рада не провела публічні слухання з цього питання.

Дайте юридичну оцінку ситуації. Проаналізуйте дії місцевої ради та місцевого голови. Які особливості розробки, прийняття і введення в дію локальних нормативно-правових актів передбачені чинним законодавством? Чи можливе проведення публічних слухань онлайн? Яким чином може бути вирішена ситуація?

Тема 9.

Місцеві ради та їх виконавчі органи в механізмі здійснення електронного урядування на місцевому рівні.

Основні питання

1. Місце місцевої ради в системі місцевого самоврядування України.
2. Правове регулювання компетенції місцевих рад та електронні форми її реалізації.
3. Роль інформаційно-комунікаційних технологій в забезпеченні організаційних та правових форм роботи місцевої ради.
4. Електронні форми взаємодії місцевої ради з членами територіальної громади.
5. Система виконавчих органів місцевих рад та порядок здійснення їх повноважень.
6. Проблеми автоматизації процесу здійснення повноважень виконавчими органами місцевих рад.
7. Форми електронного урядування виконавчих органів місцевих рад.

Список нормативно-правових актів та літератури

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 № 5203-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text>
3. Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування державної служби та місцевого самоврядування у період дії воєнного стану: Закон України від 12.05.2022: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2259-IX>
4. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>
5. Про електронні довірчі послуги: Закон України від 05.10.2017 № 2155-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text>
6. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 № 851-IV.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>

7. Про електронні комунікації: Закон України від 16.12.2020 № 1089-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-20#n2246>

8. Про засади державної регіональної політики: Закон України від 05.02.2015 № 156-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text>

9. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>

10. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах: Закон України від 05.07.1994 № 80/94-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80#Text>

11. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>

12. Про науково-технічну інформацію: Закон України від 25.06.1993 № 3322-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3322-12#Text>

13. Про Національну програму інформатизації: Закон України від 01.12.2022 № 2807-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20#Text>

14. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>

15. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>

16. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>

17. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України: Закон України від 05.10.2017 № 2163-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text>

18. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2012 № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>

19. Про публічні електронні реєстри: Закон України від 18.11.2021 № 1907 – IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1907-20#Text>

20. Про утворення військових адміністрацій: Указ Президента України від 24.02.2022 № 68/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/68/2022#Text>

21. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>

22. План запровадження та забезпечення заходів здійснення правового режиму воєнного стану в Україні: Розпорядження КМУ від 24 лютого 2022 р. № 181-р. Питання запровадження та забезпечення здійснення заходів правового режиму воєнного стану в Україні. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/181-2022-%D1%80#Text>

23. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.09.2017 № 649-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-%D1%80#Text>

24. Про схвалення Концепції розвитку цифрових компетентностей та

затвердження плану заходів з її реалізації: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 167-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80#Text>

25. Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та інших законодавчих актів України щодо народовладдя на рівні місцевого самоврядування: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39362>

26. Бородін Є., Піскоха Н., Демошенко Г. Проблеми і переваги цифровізації місцевого самоврядування. Аспекти публічного управління. Т. 9. 4, 2021. С. 95 – 103.

27. Гузенко Т. А. Основні засади формування комунікативної стратегії м. Києва: теоретичні та практичні аспекти. Інтегровані комунікації, 2016. С. 14 – 20.

28. Євсюкова О. В. Цифрова спроможність територіальних громад в Україні: проблеми та перспективи. Електронне видання: «Державне управління: удосконалення та розвиток». URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/6_2021/3.pdf

29. Дніпров О. С. Електронне урядування на місцевому рівні: поняття, принципи та передумови. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Юридичні науки. Вип. 1. Т. 1. 2018. С. 149 – 153.

30. Роговенко О. В., Лиховид А. В. Цифровізація місцевого самоврядування: основні переваги та виклики. Юридичний науковий електронний журнал. 10 (2022). С. 120 – 122.

31. Петришина М., Іваницька М. Проблемні аспекти діяльності державних органів у впровадженні електронного врядування. Молодий вчений. 12 (76). 2019. С. 70 – 73.

32. Петришина М. О. Теоретико-правові проблеми забезпечення надання публічних послуг суб'єктам господарювання органами місцевого самоврядування. Право та інновації. 2020. № 3. С. 93 – 99.

33. Петришина М. О. Публічні послуги органів місцевого самоврядування суб'єктам господарювання: проблеми правового регулювання в контексті реформи децентралізації та системи надання адміністративних послуг: Нормативно-інституційне забезпечення сприяння господарській діяльності в інноваційному суспільстві: монографія; за ред. А. П. Гетьмана, О. О. Дмитрик та ін. Харків: НДІ прав. забезп. інновац. розвитку НАПрН України, 2020. – 312 с. С. 216 – 244.

34. Петришина М. О. Муніципально-правова політика як пріоритетний напрямок правової політики в умовах реформування територіальної організації влади та європейської інтеграції України / Серьогіна С. Г., Петришина М. О. // Вісник НАПрНУ. 3 (2021). С. 129 – 143.

35. Петришина М. О. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері створення належних організаційних та правових передумов розвитку дослідницьких структур в Україні. Правове забезпечення науково-дослідницької інфраструктури в Україні (теоретико-правовий аспект): монографія/ за ред. А. М. Любич та І. В. Огієнко. Харків: НДІ прав.

забезп. інновац. розвитку НАПрН України, 2022. 176 с. С. 69 – 107.

36. Петришина М. О., Артеменко К. В. Конституційно-правове регулювання та практика реалізації права на забуття у зарубіжних країнах. Юридичний науковий електронний журнал. 3 (2023). С. 96 – 100.

37. Aroon P. Manoharan, Alex Ingrams. Conceptualizing E-Government from Local Government Perspectives. State and Local Government Review XX(X), 2018. P. 1-12. URL: https://www.researchgate.net/publication/323849645_Conceptualizing_E-Government_from_Local_Government_Perspectives

Завдання 1

На основі аналізу чинного законодавства визначте основні проблеми у сфері цифровізації, а також упровадження електронного урядування у сфері місцевого самоврядування та запропонуйте шляхи їх вирішення.

Завдання 2

З урахуванням цілей, завдань, ресурсів, способів та методів втілення, що визначені у Концепції розвитку цифрових компетентностей, Концепції розвитку електронного урядування в Україні, Законі України «Про Національну програму інформатизації» та інших нормативно-правових актів у цій сфері складіть проект програми цифровізації громади та / або інформатизації роботи виконавчого комітету місцевої ради.

Завдання 3

Проаналізуйте положення статуту територіальної громади, регламенту місцевої ради, регламенту роботи її виконавчого комітету, положень про органи ради, програм, стратегій у сфері цифровізації на рівні місцевого самоврядування та схарактеризуйте якість та ступінь правового закріплення процедурно-процесуальних особливостей здійснення форм електронного урядування.

Завдання 4

На підставі вивчення статистичних та інших даних щодо цифрової компетентності членів територіальних громад, що розміщені на офіційних

сайтах місцевих рад та Міністерства цифрової трансформації України запропонуйте шляхи підвищення цифрової компетентності членів громад.

Завдання 5

Особа звернулася до суду із заявою про визнання дій місцевої ради неправомірними і скасування рішення уповноваженої особи виконавчого органу відповідної ради про накладення штрафу. Особа обґрунтувала свої вимоги тим, що відповідна місцева рада не розмістила прийнятий нормативноправовий акт на своєму офіційному сайті, а отже особа не могла знати про наслідки своїх дій.

Дайте юридичний аналіз ситуації. З'ясуйте порядок та особливості введення в дію нормативно-правових актів органів місцевого самоврядування. Чи є нерозміщення актів органів місцевого самоврядування на офіційному сайті порушенням чинного законодавства України? Яким може бути вирішення ситуації?

Тема 10.

Електронна участь населення у здійсненні місцевого самоврядування.

Основні питання

1. Поняття електронна демократія
2. Форми Е-демократії на місцевому рівні
3. Електронна петиція
4. Громадські бюджети участі
5. Електронні муніципальні послуги, їх поняття та види та порядок надання
6. Інструменти взаємодії громадськості, бізнесу та влади на муніципальному рівні

Список нормативно-правових актів та літератури

1. Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг. Закон України № 1689-IX від 15 липня 2021 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1689-20#Text>
2. Про адміністративні послуги Закон України № 5203-VI від 6 вересня 2012 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text>

3. Рекомендації Ради Європи «Електронна демократія (е-демократія)» URL: https://www.coe.int/t/dgap/democracy/Activities/GGIS/CAHDE/2009/RecCM2009_1_and_Accompanying_Docs/6647-0-ID8289Recommendation%20on%20electronic%20democracy.pdf

4. “Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку електронної демократії в Україні на 2019-2020 роки” Кабінет Міністрів України. Розпорядження від 12 червня 2019 р. № 405-р

5. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні: Розпорядження КМУ від 20.09.2017 р. No 649-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-p>.

6. Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку електронної демократії в Україні на 2019 – 2020 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.06.19 р. № 405-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/405-2019-%D1%80>

7. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо механізмів участі громадськості у бюджетному процесі на місцевому рівні. Наказ Міністерство фінансів України від 03.03.2020 № 94 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0094201-20#Text>

8. Статут територіальної громади міста Харків. URL: <https://www.city.kharkiv.ua/uk/dokumenty/ustav-territorialnoj-gromadyi.html>

9. Положення про Центр надання адміністративних послуг м. Харкова. Затверджено рішенням 16 сесії Харківської міської ради 6 скликання від 22.06.2012р. № 763/12 «Про оптимізацію надання адміністративних послуг в м. Харкові» (зі змінами) URL: https://dozvil.kh.ua/polozhennya_ta_reglament.htm

10. Електронна демократія як механізм політичної взаємодії : навч.-метод. рек. / Н. В. Грицяк, С. Г. Соловійов. К. : НАДУ, 2013. 44 с. URL: http://www.academy.gov.ua/%5CNMKD%5Clibrary_nadu%5CMonografiy%5Cc25fded6-553e4264-8a5e-3a14cea16bfc.pdf

11. Махначова Н.М. Е-демократія як інструмент розвитку громадянського суспільства та ефективного партнерства в публічній сфері. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/10_2018/25.pdf

12. Василиця О. Партисипативне бюджетування: чого від нього можна чекати? . / Оксана Василиця. 2017. URL: <http://spm.ucu.edu.ua/2016/09/30/partysypatyvne-byudzhetuvannya-chogo-vid-nogo-mozhnachekaty/>

13. Ємельянова А., Лобойко С., Іванченко К. Галузевий бриф “Електронна демократія та урядування”. Ukraine Reform Conference. Vilnius, 2020. URL: <https://rpr.org.ua/wp-content/uploads/2020/11/E-demo.pdf>

14. Берназюк О. О. Цифрові технології у сфері публічного управління: визначення основних понять. 2017. № 46. URL: http://www.visnykjuris.uzhnu.uz.ua/file/No.46/part_1/26.pdf

15. С. А. Чукут, О.В. Загвойська, Я. Ю. Цимбаленко. Основи електронного урядування. Навчальний посібник. Електронне мережне навчальне видання. Київ КПІ ім. Ігоря Сікорського. С. 248.

Завдання 1

Особа 1 у відповідності до статті 231 ЗУ “Про звернення громадян” зареєструвала на сайті міської ради електронну петицію із проханням встановити світлофор по вулиці Харківська 22. Втім оприлюднення електронної петиції не було здійснено протягом визначеного законом строку.

Які дії в такій ситуації має вчинити Особа 1? У який строк електронна петиція, яка відповідає законним вимогам має бути оприлюднена на сайті органу місцевого самоврядування?

Завдання 2

Особа 1 у відповідності до статті 231 ЗУ “Про звернення громадян” зареєструвала на сайті міської ради електронну петицію із проханням реконструкції будинку по вулиці Панасенко 11. Втім зазначена електронна петиція у встановлений строк не набрала необхідної кількості голосів на її підтримку.

Як і у які строки за такої ситуації має розглядатися петиція Особи 1?

Завдання 3

Особа 1 звернувся до міської ради з електронною петицією, в якій вимагав ліквідацію церкви конфесії. У оприлюдненні даної петиції із зазначенням підстав Особі 1 було відмовлено.

Проаналізуйте ситуацію. Чи законно відмовлено в оприлюдненні петиції? Які вимоги висуває закон до змісту електронних петицій?

Завдання 4

Міський голова прийняв розпорядження про реорганізацію Центру надання адміністративних послуг. Дане рішення було оскаржено до суду.

Проаналізуйте дану ситуацію на основі Положення про Центр надання адміністративних послуг м. Харкова. Чи має міський голова відповідні повноваження?

Завдання 5

На сайті Харківської міської ради подана і оприлюднена електронна петиція щодо перейменування вулиці А на Б. Зазначена петиція за 2 місяці зібрала 1750 підписів. Втім на розгляд міської ради винесена не була.

Проаналізуйте ситуацію. Яким чином визначається порядок звернення до Харківської міської ради з електронними петиціями? Чи має дана петиція розглядатися на засіданні ради?

5. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- опрацювання нової наукової та навчальної літератури, законодавчих актів України та зарубіжних країн;
- підготовка до практичних (семінарських, лабораторних) занять;
- робота над окремими темами навчальних дисциплін, які згідно з робочою програмою навчальної дисципліни винесені на самостійне опрацювання студентів;
- робота над кейсами з питань прийняття й виконання нормативно-правових актів;
- створення портфоліо за темами навчальної дисципліни та його презентація;
- самотестування;
- підготовка індивідуальних робіт (реферат, стаття, тези, есе тощо);
- участь у конкурсах студентських наукових праць;
- підготовка до всіх видів поточних контрольних випробувань (колоквіумів, тестування тощо);
- підготовка обов'язкової індивідуальної підсумкової письмової роботи;
- підготовка до семестрових іспитів та диференційованих заліків, а також до підсумкової атестації - Єдиного державного кваліфікаційного іспиту тощо.

Завдання та методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у

Методичних матеріалах з навчальної дисципліни «Електронне урядування» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право».

Виконайте індивідуальну підсумкову письмову роботу на одну з таких тем:

1. Правове регулювання інформатизації та транспарентності в діяльності держави та місцевого самоврядування.
2. Інформація як основний об'єкт реалізації інформаційно-комунікаційних технологій.
3. Проблеми впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в управління державою.
4. Конституційно-правові засади електронного урядування в Україні.
5. Поняття та інструменти електронного урядування.
6. Принципи здійснення електронного урядування: поняття та види.
7. Електронна держава та її основні функції: конституційно-правова характеристика.
8. Державна політика у сфері електронного урядування: порядок формування та здійснення
9. Основні напрямки удосконалення правового регулювання питань становлення й розвитку електронного урядування в Україні
10. Європейські та міжнародні стандарти організації електронного урядування та цифровізації держави.
11. Європейський Союз у механізмі створення правового базису регулювання інформаційного суспільства.
12. Європейська практика розвитку електронного парламенту, уряду та інших складових електронної держави.
13. Електронний парламентаризм: поняття, правове регулювання, порядок організації.
14. Цифровізація роботи народних депутатів України.
15. Інформаційно-комунікаційні технології законодавчої роботи парламенту.

16. Поняття та особливості здійснення «електронного президента» в Україні.
17. Електронне урядування в органах виконавчої влади в Україні.
18. «Держава у смартфоні» та її значення для розвитку електронного урядування.
19. «Електронний суд» та його місце в механізмі організації електронної держави
20. Принципи організації електронного судочинства: поняття, види, порядок реалізації
21. Електронні судові засідання: технічний порядок їх організації та проведення.
22. Правове регулювання електронного урядування в системі місцевого самоврядування в Україні.
23. Форми електронного урядування в системі місцевого самоврядування.
24. Основні напрямки удосконалення електронного урядування в системі місцевого самоврядування
25. Інформаційно-комунікаційні технології в забезпеченні організаційних та правових форм роботи місцевої ради.
26. Електронні форми взаємодії місцевої ради з членами територіальної громади.
27. Форми електронного урядування виконавчих органів місцевих рад.
28. Електронна демократія: поняття, види, порядок здійснення.
29. Електронні форми демократії участі у здійсненні місцевого самоврядування.
30. Електронні муніципальні послуги, їх поняття та види та порядок надання.

6. СЛОВНИК ОСНОВНИХ ПОНЯТЬ І ТЕРМІНІВ

Електронне урядування - форма організації державного управління, яка сприяє підвищенню ефективності, відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування з використанням

інформаційно-телекомунікаційних технологій для формування нового типу держави, орієнтованої на задоволення потреб громадян

Інформатизація - це сукупність взаємопов'язаних організаційних, правових, політичних, соціально-економічних, науково-технічних, виробничих процесів, спрямованих на створення умов для задоволення інформаційних потреб, реалізації прав громадян і суспільства на основі створення, розвитку, використання інформаційних систем, мереж, ресурсів та інформаційних технологій, що ґрунтуються на застосуванні сучасної обчислювальної та комунікаційної техніки.

Інформаційні технології - сукупність методів і технічних засобів збору, організації, збереження, обробки, передавання й подання інформації, що розширює знання людей і розвиває їхні можливості з управління технічними й соціальними процесами.

Інформаційно-комунікаційні технології - технології опрацювання інформації, які складаються з сукупності технологічних елементів: збирання, накопичення, пошуку, передавання інформації користувачам на основі сучасних технічних засобів

Інформація - будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді

Національна програма інформатизації - це комплекс завдань, програм, проектів, робіт з інформатизації, спрямованих на розвиток інформаційного суспільства шляхом концентрації та раціонального використання фінансових, матеріально-технічних та інших ресурсів, виробничого і науково-технічного потенціалу держави, координації діяльності державних органів, органів місцевого самоврядування, а також підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності.

Розпорядники інформації - коло суб'єктів, які мають визначені законом обов'язки щодо оприлюднення та надання публічної інформації, що знаходиться у їхньому володінні

7. ПОТОЧНИЙ ТА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Опис предмета курсу

Курс	Рівень освіти, галузь знань, спеціальність, спеціалізація	Дидактична структура та кількість годин
Кількість кредитів ЄКТС: 4,0 Кількість модулів*: 3 Загальна кількість годин: 120 Тижневих годин: 4	Рівень освіти – другий (магістерський) Галузь знань – 08 «Право» Спеціальність – 081 «Право»	Модуль 1 Лекції: 8 Практичні заняття: 8 Самостійна робота: 32 Модуль 2 Лекції: 6 Практичні заняття: 6 Самостійна робота: 24 Модуль 3 Лекції: 6 Практичні заняття: 6 Самостійна робота: 24 Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (залік)

Організація поточного контролю

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Електронне урядування» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне/письмове опитування, експрес-опитування, вирішення практичних завдань, участь у розробці кейсу тощо. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні поточного матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за п'ятибальною шкалою (0, 3, 4, 5);
- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу

* рекомендується: не більше 2-3 модулів для навчальних дисциплін, які вивчаються один семестр; не більше 4-6 модулів для навчальних дисциплін, які вивчаються два семестри.

навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквіумів.

Протягом семестру здобувачі вищої освіти виконують самостійну роботу у формі підготовки індивідуальної роботи (реферат, стаття, тези доповіді, есе тощо) та обов'язкової індивідуальної підсумкової письмової роботи.

Максимальна кількість балів за індивідуальну роботу (реферат, стаття, тези доповіді, есе тощо) складає 10 балів.

Максимальна кількість балів за результатами захисту обов'язкової індивідуальної підсумкової письмової роботи – 20 балів.

Формою *підсумкового контролю* знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є диференційований залік. Мінімальна кількість балів для отримання диференційованого заліку – 60 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів:

Поточний контроль						Самостійна робота студентів		Підсумкова оцінка знань (диференційований залік)
Модуль № 1		Модуль № 2		Модуль № 3		Індивідуальна робота студентів (реферат, стаття, тези, есе тощо)	Обов'язкова індивідуальна підсумкова письмова робота	
п/з	Колоквіум	п/з	Колоквіум	п/з	Колоквіум	max 10	max 20	
max 20	max 10	max 15	max 10	max 15	max 10			max 100

Критерії оцінювання

Вид контролю	Кількість	Критерії (за кожною з оцінок)
--------------	-----------	-------------------------------

	балів	
Поточний контроль на практичному занятті	Max 5	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	4	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Тестування/ контрольна робота/колоквіум	Max 10	Результати опрацювання матеріалу високі, можлива незначна кількість несуттєвих помилок.
	6	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Оцінка обов'язкової індивідуальної підсумкової письмової роботи	Max 20	1. Робота оформлена відповідно до вимог кафедри 2. Робота не містить методологічних помилок, є посилання на джерела та власні висновки 3. При захисті продемонстровані глибокі знання теми, а також доведеність висновків, позицій, класифікацій тощо
	15	1. Робота оформлена відповідно до вимог кафедри 2. Робота містить незначні методологічні помилки, є посилання на джерела та власні висновки 3. При захисті продемонстровані достатні знання теми, а також доведеність висновків, позицій, класифікацій тощо
	10	1. Робота оформлена відповідно до вимог кафедри, але з незначними помилками 2. Робота містить методологічні та змістовні помилки, є посилання на джерела та власні висновки 3. При захисті продемонстровані достатні знання теми, але виникли проблеми з аргументації окремих понять та суджень у роботі, доведеність висновків
	5	1. Робота оформлена з помилками та порушеннями кафедральних вимог щодо форми роботи 2. Робота містить методологічні та змістовні помилки, використано недостатню кількість джерел для аргументування дослідження та висновки. 3. При захисті виникли труднощі щодо розкриття змісту теми, наведення аргументів стосовно окремих положень роботи та аргументованості і доведеності висновків
	min 0	1. Робота оформлена неналежним чином, без посилання на джерела і містить методологічні помилки 2. При захисті автор роботи не може продемонструвати знання з обраної теми, навести аргументацію суджень і проаналізувати інформацію. 3. Робота виконана з порушенням вимог академічної доброчесності.

Оцінка індивідуальної роботи студентів	Вид роботи	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
	Наукова стаття	Max 10	Самостійне виконання студентом наукової статті та направлення її на опублікування до редакції фахового видання
		5	Самостійне виконання наукової статті, погодження її з викладачем, однак не направлення її на опублікування до редакції фахового видання, або опублікування такої статті у нефарховому виданні
		Мін 0	Обрання теми написання наукової статті, однак незавершення виконання роботи або несамостійне виконання роботи, або виконання роботи, яка містить значну кількість доктринальних, правових та інших помилок, які неможливо виправити без повного перероблення роботи.
	Тези наукових доповідей і повідомлень	Max 10	Самостійне виконання тез наукових доповідей, направлення їх до організаційного відділу тематичної конференції та участь у конференції
		5	Самостійне виконання тез наукової доповіді, погодження їх з викладачем, однак не направлення їх на опублікування та участь у конференції
		Мін 0	Обрання теми для написання тез доповідей, однак невиконання роботи або несамостійне виконання роботи, або виконання роботи, яка містить значну кількість доктринальних помилок, які неможливо виправити без повного перероблення роботи
	Есе (наукове повідомлення за вузькоспеціалізованою проблематикою)	Max 8	Глибоке знання та висвітлення проблем, пов'язаних із темою дослідження. Вільне володіння матеріалом, вміння самостійно й творчо мислити, знаходити, узагальнювати, аналізувати матеріал, робити самостійні теоретичні і практичні висновки.
		4	Основні питання висвітлено поверхнево, висновки не мають самостійного характеру.
		Мін 0	Основні положення теми не висвітлено, в наведеному матеріалі є велика кількість помилок, немає висновків, відсутнє володіння матеріалом роботи.
	Підготовка тематичних презентацій	Max 8	Презентації є змістовними, висвітлюють основний матеріал теми та проблеми прикладного характеру. Студент проявляє володіння матеріалом презентацій, орієнтується в їх змісті, може проілюструвати значення наведеної інформації.
		4	Презентація лише частково відображає зміст теми, не містить частину важливих інформаційних даних. Студент посередньо орієнтується в сутності інформації, наведеної у презентації
		Мін 0	Презентація не відображає сутність теми за якою вона виконувалась. Студент не орієнтується в матеріалі, що містить презентація та в проблематиці навчальної дисципліни.
	Анотування додаткової літератури (наукових статей і монографій)	Max 8	Проведення самостійного аналізу значної кількості джерел літератури (не менше 5 джерел з однієї правової проблематики) та висвітлення основних авторських підходів до аналізуємого правового явища (обраної теми для анотування). Наведення власних висновків з анотованого матеріалу.
		4	Проведення аналізу декількох джерел літератури та здійснення анотування основних думок їх авторів. Відсутність власних висновків з анотованого матеріалу.
		Мін 0	Обрання тематики для анотування додаткової літератури, погодження її з викладачем, проте не виконання роботи.
	Узагальнення матеріалів практики роботи органів влади	Max 8	Опрацювання матеріалів практики роботи органів державної влади та органів місцевого самоврядування в межах однієї правової проблематики (протоколів засідань, порядків денних, стенограм, положень тощо.) Узагальнення основної інформації, яка в них міститься. Наведення власних висновків з опрацьованого матеріалу.

		4	Опрацювання неповної кількості джерел матеріалів практики, деякі помилки у висновках по роботі з матеріалами практики.
		Мін 0	Обрання напрямку для узагальнення матеріалів практики, узгодження його з викладачем, проте невиконання цієї роботи.
	Участь у конкурсах студентських наукових праць	Мах 10	Самостійна підготовка студентом наукової роботи на конкурс наукових робіт відповідно до інформаційного повідомлення про оголошення конкурсу (може бути виконана у разі оголошення про проведення конкурсу студентських наукових робіт)
		Мін 0	Погодження участі у конкурсі з викладачем, однак невиконання наукової роботи у встановлені терміни та порушення вимог та строків виконання наукової статті
	Робота над кейсами з проблемних питань навчальної дисципліни	Мах 5	Виконання всіх передбачених практичних казусів, розуміння проблемних питань, щодо яких дані казуси сформульовані, вміння пояснити власну позицію.
		Мін 0	Відсутність виконаних кейсів з проблемних питань навчальної дисципліни.

Диференційований залік	100	1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах і концепціях навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з навчальної дисципліни й використання отриманих знань у практичній роботі.
	90	1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	85	1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих помилок. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	75	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Помилки й суттєві неузгодженості у відповіді на заліку за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача.
зараховано		

	70	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Помилки у відповіді на заліку за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.
	60	1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Наявність помилок у відповіді на питання на заліку.
не зараховано	55	1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.

Шкала підсумкового педагогічного контролю (диференційований залік)

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов’язковий повторний курс		0 – 34

8. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЗАЛІКУ

1. Сутність та підходи до визначення інформаційно-комунікаційних технологій
2. Система та види інформаційно-комунікаційних технологій
3. Правове регулювання інформаційно-комунікаційних технологій
4. Поняття інформатизації як ключової ознаки інформаційного суспільства
5. Сутність інформаційного суспільства та напрямки державної політики з його побудови
6. Ключові ознаки інформатизації та їх значення для цифровізації держави.
7. Інституційне, організаційне та ресурсне забезпечення розвитку інформаційного суспільства
8. Роль громадських об'єднань у забезпеченні розвитку інформаційного суспільства
9. Механізми інтеграції України у світовий інформаційний простір
10. Механізми реалізації Основних засад розвитку інформаційного суспільства в Україні
11. Поняття транспарентності в роботі органі державної влади та місцевого самоврядування
12. Способи забезпечення відкритості роботи органів публічної влади
13. Ефективне інформаційне забезпечення як ключова засада забезпечення відкритості та прозорості роботи органів публічної влади.
14. Сутність інформації як основного об'єкта реалізації інформаційнокомунікаційних технологій.
15. Основні принципи інформаційних відносин
16. Форми створення, одержання, доступу, зберігання, передачі та зміни інформації
17. Основними напрямками державної інформаційної політики
18. Сутність права на інформацію та форми його реалізації
19. Механізм створення інформації
20. Механізм зберігання, передачі, охорони та зміни інформації
21. Механізм доступу до інформації
22. Розпорядники інформації: поняття, система, функціонування
23. Порядок використання інформаційно-комунікаційних технологій
24. Міжнародні та національні стандарти інформаційно-комунікаційних технологій.
25. Проблеми впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в управління державою
26. Конституційне регулювання електронного урядування в Україні.
27. Особливості конституційної регламентації відносин у сфері електронного урядування
28. Законодавче регулювання електронного урядування в Україні

29. Роль КМУ в розвитку електронного урядування.
30. Концептуальні засади державної політики у сфері інформатизації, розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування
31. Поняття електронного урядування.
32. Інструменти е-урядування.
33. Інтернет речей, як інструмент електронного урядування, особливості використання
34. Хмарні інфраструктури та технології
35. Blockchain та його значення для електронного урядування
36. Використання Mobile ID, як способу доступу до електронних цифрових послуг.
37. Shereding economy,
38. Просування методики опрацювання даних великих обсягів (Big Data).
39. Види систем (складових) електронного урядування.
40. Поняття та види принципів електронного урядування.
41. Принцип єдиного вікна (“one-stop-shop“).
42. Принцип єдиноразової реєстрації документа.
43. Принцип скорочення часу руху документів і підвищення оперативності їх виконання.
44. Безперервність руху документа.
45. Розвинена система звітності по різних статусах і атрибутах документів
46. Поняття електронної держави та її основні функції.
47. Співвідношення понять «електронна держава» та «електронне урядування».
48. Поняття електронного урядування, його складові.
49. Етапи впровадження електронного урядування в Україні.
50. Система органів державної влади, які формують та забезпечують реалізацію державної політики у сфері електронного урядування.
51. Верховна Рада України у правовому забезпеченні процесу електронного урядування.
52. Місце Президента України у процесі нормативно-правового регулювання електронного урядування.
53. Роль Кабінету Міністрів України у нормативному забезпеченні електронного урядування.
54. Якими нормативними актами регулюються концептуальні засади державної політики у сфері інформатизації, розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування?
55. Якими підзаконними нормативно-правовими актами регулюється значна частина інформаційних відносин?
56. Місце та роль адміністративного законодавства в системі нормативноправового регулювання розвитку електронного урядування.

57. Надайти приклади адміністративно-правових актів, що регулюють ті чи інші питання розвитку електронного урядування.
58. Центральні органи виконавчої влади, що виробляють та реалізують державну політику у сфері електронного урядування.
59. Органи виконавчої влади «загальної» компетенції, що відповідають за формування та реалізацію загальнодержавної політики у сфері розвитку електронного урядування.
60. Органи виконавчої влади «спеціальної» компетенції, що відповідають за формування та реалізацію загальнодержавної політики у сфері розвитку електронного урядування.
61. Роль профільних комітетів Верховної Ради України у розвитку інформації та електронного урядування.
62. Якими законами було започатковано запровадження механізмів та інструментів електронного урядування в Україні?
63. Значення онлайн-сервісу державних послуг «ДІЯ» в процесі розвитку електронного урядування в Україні.
64. Назвіть та охарактеризуйте основні напрями проектів «Електронної держави Україна».
65. Місце і роль Міжгалузевої ради з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації в системі органів відповідальних за розвиток електронного урядування.
66. Перерахуйте міжнародні універсальні та регіональні акти, якими регулюється функціонування інформаційного суспільства.
67. Назвіть основні цілі Рекомендації Ради Європи 2004 року.
68. Які зобов'язання встановлює Декларація про європейську політику у галузі нових інформаційних технологій?
69. Коли та з якою метою було ухвалено Окінавську хартію глобального інформаційного суспільства?
70. Які основні принципи згідно з переліченими документами сприяють ефективному використанню соціальних та економічних вигод інформаційного суспільства?
71. Які міжнародні організації мають безпосереднє відношення до реалізації соціально-економічної складової інформаційного суспільства? Яку роль вони виконують?
72. Перерахуйте основні небезпеки електронно-цифрового розриву серед різних країн.
73. Якими є можливі шляхи подолання електронно-цифрового розриву та які основні міжнародні актори можуть бути задіяні в цьому?
74. Що таке Група з цифрових можливостей? Ким та з якою метою вона заснована?

75. Що розуміється під створенням політичного, нормативного та мережевого забезпечення у рамках діяльності Групи з цифрових можливостей?
76. Охарактеризуйте Лісабонську стратегію 2000 року як рамкову концепцію електронного врядування.
77. Вирішенню яких основних проблем присвячений розроблений Цифровий порядок денний ЄС?
78. Яка роль запровадження технічних стандартів у сфері інформаційного суспільства в рамках європейських стратегій?
79. Перерахуйте пріоритетні напрямки, що характеризують європейський підхід до розвитку «електронної держави».
80. У чому полягають основні положення концепції «Електронна Європа - 2002»?
81. Які специфічні програми забезпечують реалізацію програми «Електронна Європа - 2005»?
82. Коротко охарактеризуйте основні ідеї, що містяться у Плані дій «I2010».
83. У чому полягає мета програми ЄС «Електронна митниця»? Як вона пов'язана з уже існуючим законодавством у галузі митного регулювання?
84. Яким чином ІКАО бере участь у розробці та реалізації програми «Електронний паспорт»?
85. Перерахуйте п'ять принципів, що лежать в основі програми «Електронне голосування»?
86. Які складові Е-демократії Вам відомі?
87. Дайте визначення Е-парламенту.
88. Які елементи електронного парламенту запроваджуються в Україні?
89. Які нормативно-правові акти у сфері впровадження електронного парламенту були прийняті в Україні?
90. Які електронні засоби організації роботи народних депутатів в органах Верховної Ради України існують?
91. Які завдання виконує електронна система підрахунку голосів картками?
92. Дайте визначення єдиної автоматизованої системи роботи з документами у Верховній Раді України.
93. Які нормативні акти становлять правову основу функціонування електронного документообігу у Верховній Раді України?
94. Які електронні технології та комунікаційні механізми використовуються у Верховній Раді України?
95. Які питання врегульовує Інструкція користувача Електронного суду ЄСІТС?
96. Поняття Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система (ЄСІТС)?
97. Завдання електронного судочинства в Україні?
98. Основні НПА, які регламентують електронне судочинство?

99. Порядок функціонування окремих підсистем (модулів) ЄСІТС?
100. Правові засади регулювання здійснення електронного урядування в системі місцевого самоврядування.
101. Види та юридична сила актів, що становлять правову основу упровадження і здійснення електронного урядування на місцевому рівні.
102. Типи (моделі) електронного урядування.
103. Вплив процесів цифровізації усіх сфер життя на упровадження електронного урядування.
104. Зв'язок електронного урядування та електронної демократії на місцевому рівні.
105. Основні форми електронного урядування на рівні місцевого самоврядування.
106. Особливості нормативно-правового регулювання упровадження електронного урядування на рівні місцевого самоврядування.
107. Основні проблеми у сфері впровадження електронного урядування.
108. Причини та передумови проблем у сфері впровадження електронного урядування.
109. Напрями попередження та подолання наявних проблем у сфері електронного урядування на рівні місцевого самоврядування.
110. Місцеві ради в системі місцевого самоврядування України.
111. Особливості правового регулювання правового статусу місцевих рад.
112. Структурно-функціональні особливості місцевих рад.
113. Проблеми правового регулювання компетенції місцевих рад та розподілу повноважень в системі органів місцевого самоврядування.
114. Електронні форми реалізації компетенції місцевих рад.
115. Інформаційно-комунікаційні технології та їх роль у забезпеченні організаційних та правових форм роботи місцевої ради.
116. Електронні форми взаємодії місцевої ради з членами територіальної громади та їх основне призначення.
117. Система виконавчих органів місцевих рад.
118. Правове регулювання порядку та особливостей здійснення повноважень виконавчих органів місцевих рад.
119. Проблеми інформатизації та автоматизації роботи виконавчих органів місцевих рад.
120. Шляхи вирішення проблем інформатизації та автоматизації роботи виконавчих органів місцевих рад.
121. Роль регіональних та міських програм електронного урядування.
122. Місцеві цифрові стратегії.
123. Основні форми електронного урядування виконавчих органів місцевих рад.
124. Проблеми у сфері реалізації форм електронного урядування виконавчих органів місцевих рад та напрямки їх вирішення.

125. В чому полягає сутність поняття електронна демократія?
126. Які сучасні форми електронної демократії передбачені на муніципальному рівні.
127. Які електронні інструменти залучення членів територіальних громад застосовуються в Україні?
128. Які порядок надання електронних муніципальних послуг передбачений чинним законодавством?

Навчальне видання

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ
ПОСІБНИК

ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ»

(галузь знань 081 «Право»
Ступінь підготовки «Магістр»)

Відповідальна за випуск

Редактор

Комп'ютерна верстка